

IRODALMI TÁJÉKOZTATÓ

Egyes könyvismertetések után kis bibliográfiákat közlünk. Ezekben felsoroljuk a szerző egyéb műveit, vagy ugyanazzal a témával foglalkozó más könyveket. A kis bibliográfiákat Tiszay Andor állította össze.

POLITIKAI MŰVEK

LENIN MŰVEINEK 34. KÖTETE

Szikra, 480 old. Ara 18, — Ft.

Lenin műveinek 34. kötete és a könyvnapra magyar nyelven megjelent 35. kötet Leninnek 1895 és 1922 között különféle szervezetekhez és egyes személyekhez írt leveleit, táviratait és feljegyzéseit tartalmazza. E dokumentumok igen értékes kiegészítést szolgáltatnak Lenin előző kötetekben megjelent munkáihoz, híven tükrözik Leninnek a bolsevik párt megteremtése érdekében kifejtett tevékenységét és harcát.

A 34. kötet az 1895 novemberből 1911 novemberéig írt leveleket tartalmazza. Megmutatják e levelek, hogyan harcolt a kezdeti időkben Lenin a narodnyikok, a legális marxisták és az ökonomisták ellen, hogyan valósult meg az »Iszkra« megalapításának lenini terve, milyen szerepe volt Leninnek e lap szerkesztőségében.

A Plehanovnak írt levelek (1901—1904) a proletárpárt programjának megalkotásával foglalkoznak. A II. kongresszus szervezőbizottságának írt levelekben tömörülésre szólítja fel a szociáldemokratá szervezeteket az »Iszkra« programja és szervezeti alapelvei körül. A kongresszus után több levélben leplezte le a mensevikek szakadár tevékenységét.

Az első orosz forradalom időszakában (1905—1907) írt levelekben Lenin a III. kongresszus összehívásáért, az ottani határozatok végrehajtásáért, a bolsevik taktikai elvekért harcolt.

A sztolipini reakció időszakából származó levelek Leninnek a likvidátorok, trockisták, otzovisták, békítgetők elleni harcát, a párt elméleti alapjainak eltörzítése elleni küzdelmét világítják meg.

A 34. kötet levelei megmutatják Lenin harcát a párt megteremtéséért, az erők összefogásáért, a bolsevikoknak önálló párttá, új típusú leninista párttá való tömörítéséért, ami be is következett az 1912 januári prágai konferencián.

A kötetet rövid jegyzetek, és az előforduló álnévek, fedőnevek, kezdőbetűk megfejtését szolgáló ABC-rendben adott kimutatás egészíti ki. (S. M.)

Dzsavaharlal Nehru

ÖNÉLETRAJZ

Szikra, 696 old. Ara 43,— Ft.

Amikor Nehru művét megírta, India még angol gyarmat volt, s a »Függetlenségi napon tett fogadalom« így jellemezte helyzetét: »Az indiai angol kormány megfosztotta az indiai népet szabadságától... tönkretette Indiát gazdaságilag, politikailag, kulturálisan és szellemileg«. De a szerző szavai szerint Indiában minden szegénysége és megalázottsága mellett elég méltóság és nagyság volt, le tudta rázni magát, és majd két évszázados idegen uralmat és ma a saját útján halad, mint a béke-tábor fontos tényezője.

Nehru, mint ezt maga is mondja, nem akart történelmet írni, de akaratán kívül mégis azt írt: Önéletrajzában egy emberöltő Indiája (a század elejétől a harmincas évek közepéig bezáróan) kel életre problémáival, harcaival, szereplő személyeivel. Az eseményeket mindenütt átszövi a szerző páratlanul sokrétű, gazdag és poétikus egyénisége. A rendkívül művelt szemtanú alkot véleményyt a történelekről, a szereplőkről, s ez a vélemény igen sokszor megegyezik a miénkkel.

A mű új megvilágításban mutatja be a Nemzeti Kongresszus Pártot és Gandhit, akinek neve összeforrt India legújabbkori történetével, megtisztítja az olvasók előtt mindattól a sok valótlanástól, amelyet a sablonos, vulgarizáló broszúroidalom rárakott. A Nemzeti Kongresszusban az életerős pártot, Gandhiban az embert látjuk, a maga ellentmondásaival, jó és rossz oldalával, kibontakozik előttünk az a harc, amelyet a sajátos indiai lelkiállatnak, India sajátos adottságainak megfelelő, tőlünk talán sokszor nem helyeselt eszközökkel vívtak, s a rengeteg áldozat (1934-ig maga Nehru is hat ízben ült börtönben). Egy sok százmillió népműködésén látjuk, hogy az eszme, a szabadság, a függetlenség eszméje, amelyet a Kongresszus és Gandhi képviselt, a tömegekbe behatolva hogyan vált anyagi erővé.

Lenyűgözően érdekes olvasmány Nehru »Önéletrajza«, egy darab történelem, eleven, színes stílusban megírva, amelyből megismerjük az igazi Indiát, s amelyek tanulságai mindannyiunk számára hasznosak. (A. K.)

Szépirodalmi Könyvkiadó. 562 old. Ara 36,50 Ft.

Azoknak a hasznos (sokszor azonban egymást ismétlő) dokumentum-gyűjteményeknek sorából, amelyekben könyvkiadásunk mostanában olyan gazdag, kiemelkedik ez a vaskos kötet. Először is azért, mert anyaga nagyrészt új (legalábbis gyűjteményekben eddig nem szerepelt), főleg azonban azért, mert szerkesztője a politikai mondánivalót — az elnyomatás századainak börtönkrónikáját a Héttorony »megnyomorodott szegény rab«-jának esengésétől a forradalmárok tudatos hitvallásáig — nem szűkeblűen kívánja kifejezni. Megszoktuk már ugyanis (s persze, a kritikusok hibája is, hogy ezt megszoktuk!), miszerint a dokumentumokból a nem határozott politikai tartalmú és célú részeket egyszerűen elhagyják. A »Rab századok« — amelynek mind bevezetője, mind jegyzetei a legszükségesebb tárgyi eligazítást adják csak — a dokumentumokra, s azok politikai, irodalmi, emberi erejére, hatására bizza az olvasó nevelését. Amikor — például — Martinovics Ignác politikai végrendeletét közli, azt teljes szövegében közli — azon részekkel együtt, amelyek bizony nem valami forradalmiak. Am ki elolvassa a végrendeletet, s a Martinovics-pörnek a kötetben szereplő egyéb dokumentumait, az maga tanulja meg a vallomások és panaszok, a bátor és gyenge megnyilvánulások mögött e pör, s e kor lelkét megismerni. Fontos, politikailag is, irodalmilag is magasrendű dokumentum *Böloni Györgynének* a mai olvasók nagy része számára ismeretlen *Szenvedések könyve* című műve. A *pokol pitvarában* című fejezet — amelyet a könyv közöl — Silvio Pellico nagyszerű börtön-naplójának felemelő hangulatát idézi. Kevesen ismerték *Tóth Béla* nekrológiát egykori cellatársáról, *Frankel Leóról*. Ez az írás is igen idekíváncsított...

Pintér Józsefet, a szerkesztőt szerénységéért, a dokumentumok iránti alázatáért, a politikai szempontok gazdag, mély értelmezéséért tehát meg kell dicsérni, de meg kell jegyezni, hogy a két világháború közötti időszakból gazdagabb, sokrétűbb anyagot is adhatott volna. (A. G.)

Dolgozók Lapja. A KMP. központi lapja (1937–1938.) Összeáll. Friss Istvánné, Márton Lajosné. Bp. 1955. Szikra. 152 old. (Hasonmásokkal.) (Magyar Munkásmozgalmi Intézet kiadása.)

Az ülegáts Szabad Nép. Összeáll. Svéd Sándor. Bp. 1954. Szikra. 134 old. (Hasonmásokkal.) (Magyar Munkásmozgalmi Intézet kiadása.)

Szabó Lőrinc

VÁLOGATOTT VERSEI

Magvető. 527 old. Ara 31,— Ft.

Szabó Lőrinc válogatott verseinek szép kötete Illyés Gyula válogatásában és bevezető tanulmányával a költő majdnem tízesztendő hallgatása után jelent meg. Közben Szabó Lőrinc csak mint műfordító szerepelt... Most elsősorban az érdekli az olvasót, mit írt Szabó utolsó kötete, az élete elmúlt éveit, tájait bebarangoló *Tücsökzene* óta? Az új, ezúttal csak részletekben bemutatott alkotások közül, amelyek eddig nem jelenhettek meg külön kötetekben, legtöbbet ígér *A huszonhatodik év*, az elhunyt kedvest gászoló lírai rekviem szonettciklusa. Az utolsó évek lírájában egyébként elsősorban a hűség figyelemreméltó, amely a költőt maga-építette régi világában marasztja.

Szabó Lőrinc a húszas évek elején a természet, az »ösi« egyszerűség s klasszicizáló idillek költőjének mutatkozott be. Művészi érettsége s költészetének meglepően új és gazdag egyéni világa rövid idő alatt az akkor induló nemzedék (Illyés, Fodor József, Erdélyi József, Sárközi György stb.) legjobbjai közé emelte. Később, amint egyik versében írja, »a pénz s a város vasravit«: a városi ember, a városi élet érzésvilágának sajátos színei, az akkori magyar világ, az egyre bonyolultabb élet embertelensége elleni tiltakozás hangjai jelentkeznek Szabó Lőrinc verseiben. Az élet tényei szinte megszállott elemzője lesz, versei hiteles lírai dokumentumokként vallanak életéről, intellektuális, érzelmi vívódásáról. Logikát és erkölcsöt igénylő ember, de nem forradalmár, s ilyen módon a húszas évek atmoszférájában csak önmarcangoló kibárandultság lehet a sorsa. Addig a végső következtetésig, hogy az egyén igazságának és boldogságának számonkérése éppúgy reménytelen ügy, mint jobbat akarni a társadalomnak, a nemzetnek. *A Sátán Műremekeiben* még gátlástalan bátorsággal beszélt arról, milyen reménytelenné és kiszolgáltatottá tesz a szegénység. A pénzről, ami nincs és ami kell, azóta sem írt senki olyan keserűen. *A Te meg a világ* c. kötetben megindul a költő magánybafordulásának máig tartó folyamata. Kezdetben a mi költészetünkben páratlan mélységű átéléssel kibontakozó szerelmi líra, a Lóci-versek családi meghittsége,

majd a szaporodó tájfestő és apró idilleket-tragédiákat megjelenítő versek enyhítik a Szabó Lőrinc lírájában növekvő magányt. Ennek legjellemzőbb megnyilatkozásai a csupa érzékenység, mindent következetesen, illúziótlanul végiggondoló költő önelemző töprengései lesznek. Az utolsó évek lírájának e kötetben kiadott darabjai is arról tanúskodnak, hogy az öregedő költőt egyre kevesebb érdekli a világból. Befelé fordult s a külső világból csak a természetes hangjait, változásait tudomásul vevő költészet ez. Érdekes tünet azonban, hogy újabban többször váltja fel verseiben régi — nyers őszinteségtől s az állandó morális izgalom fűszerétől — fanyar bölcsességét, intellektuális feszültségét a lágy, elomló líraiság; s olykor szót kér a derű, a boldog pillanatok vágya is.

A kötetet Illyés Gyula bevezető tanulmánya kíséri, amellyel éppoly nehéz egyetérteni, mint vitatkozni. Szabó Lőrinc költészetének tényei, eredményei, amelyekre Illyés felhívja a figyelmet, vitathatatlanok és ezekről már régen illett volna beszélnünk. De arányérzékünk tiltakozik Illyés Szabó Lőrinc-értékelése ellen, amelyet aligha fogad el az irodalmi köztudat. (Pók Lajos)

Szabó Lőrinc: Válogatott műfordításai. Bp. 1950, Franklin. 440 old.

Szabó Lőrinc: Tücsökzene. Rajzok egy élet tájáról. Bp. 1947, Magyar Élet. 368 old.

Szabó Lőrinc: Örök barátaink. (Műfordítások.) Bp. 1948, Egyetemi Nyomda. 287 old.

KARINTHY FERENC

IRODALMI TÖRTÉNETEK

Szépirodalmi Könyvkiadó, 163 old, Ara 12,50 Ft.

Aki eddig Karinthy Ferencről, érdekes és sokoldalú irodalmi munkásságáról írt, az mind félszemmél az apára, Karinthy Frigyesre sandított. Ezt tették az olvasók is; elkerülhetetlen fiú-sors ez, és tegyük hozzá: az egybevetés ez esetben egyre kevésbé vált Karinthy Ferenc szegényére. Csak a marxista íróval szembeni politikai ellenszenvüket irodalmi »kisokosságba«, »jöltájékozottságba« csomagolók kísérték kaján kézlegyintéssel összehasonlításukat; azok, akik Devecseri Gábor találó megállapítása szerint valójában sem Ferencet, sem Frigyeset nem olvasták.

Tény az, hogy Karinthy Ferenc, aki az »oroszlánkörmökre« valló, szinte gyerekfejjel írt *Don Juan éjszakája*, a megindító *Szellemidézés* után megjárta a modern Scillákkal és Charibdisekkel, a sematizmussal és bestsellerrel szegélyezett irodalmi tengerszorosokat s onnan viszonylag kevés sérüléssel, éppen riportjainak

valóságszenvedélyétől újjászületve került ki, az *Irodalmi történetek*ben új hangon szólal meg. Ez az új hang, mely a *Szellemidézés* kezdő tónusát juttatja eszünkbe, immár teljesen megszabadult a kamaszos zavar, féltékenység rekedtségétől és tisztán, férfiasan cseng — az olyan felnőtt ajkán, aki nem felejtette el, hogy gyermek is volt.

A század egyik legnagyobb magyar írójáról és kétségkívül legszínesebb, kínlódvá viccelődő, győtrődve játszó egyéniségéről, Karinthy Frigyesről olvasni önmagában is érdekes dolog. De Karinthy Ferenc egyszerűségében leleményes, őszinte megjelenítésében borzongatóan és egyben rokonszenvesen is tárul fel az az egész elszüllyedt világ, a groteszk, furcsa környezet, amely kilátástalanságával egyrészt valóban idegtépő — felelőtlen átmenetiségével pedig, másrészt, valóban nosztalgia-t keltő. S ugyanilyen szinten, egyfajta finoman rejtett, iróniával vegyes érzelmességgel vallanak Karinthy Ferenc önéletrajzi mozaikjai íróvá válásáról. Felszabadultan, eszköztelenül és olvasmányosan.

Az igazi irodalmi művek okozta önfelédlt élvezet után az olvasó két általános megállapítást tehet az *Irodalmi történetek* kilátóján. Az egyik az az eddigi is érzett, e könyv által tudatossá vált felismerés, hogy Karinthy Ferenc valami egészen más szint képvisel irodalmunkban, mint apja; könnyedebb, szerencsésen élvező alkotótípus. Ha sorstól *kényszerűen* is, de része volt abban a kalandos változatoságban, sokoldalúságban, mely az apánál kínlódo ábránd volt, s, mert része volt benne — túl is jutott rajta. Apjától »csak« a valóság írói kiaknázásának mohóságát és a teljességnek, igazságnak szenvedélyes igényét örökölte. — A másik megállapítás pedig ilyestéleképpen hangozhat: Ha ez a könyv látszólag nélkülözi is a mai problematikát, valójában válasz egy szűgyig sémába ragadt irodalmi korszakra — s ennek az író részéről egyben lezárása is. Nem tárgyával — írói megfogalmazásával. (T. Polgár István)

Karinthy Ferenc: Szellemidézés. Bp. (1946.), Hungária. 140 old.

Karinthy Ferenc: Kentaur. Regény. Bp. (1947.), Új Idők. 158 old.

Karinthy Ferenc: Kőművesek. Bp. 1951, Athenaeum. 187 old.

Karinthy Ferenc: Útközben. Írások az épülő országról. Bp. 1950, Révai. 85 old.

Karinthy Ferenc: Budapesti tavasz. Bp. 1953, Szépirodalmi Kk. 393 old.

Karinthy Ferenc: Hazai tudósítások. Bp. 1954, Szépirodalmi Kk. 156 old.

Karinthy Ferenc: Ezer év. Dráma. Bp. 1956, Magvető. 112 old.

Képes Géza

SÓ ÉS BORS

Szépirodalmi Könyvkiadó. 140 old. Ara 15,— Ft.

Aesopus egyik példázata szerint az oroszlánt az erdő vadjai képtelenek megtámadni, de a kicsiny darázs könnyűszerrel sebet ejt rajta.

Ilyen darázsához hasonló nagymúltú irodalmi műfaj az éles fullánkú epigramma, mely olykor gyilkosabban elevenre tapint, mint a dörgő szózatok. Képes Géza tizenöt epigramma-termését gyűjtötte össze e kötetben. Az elsőben a humanista magyar költő haragjával ostromozza a fasizmus tébolyában vergődő ország urait: *»Mért mondják: nem kalmár nép a magyar? Hiszen eddig mást se csinált, mint más népek eladta magát?«* — írja többek közt 1943-ban.

A felszabadulás után már a kommunista költő indulatával állítja pellengérré négy- és hatsoros fűrgé versekben a hitványakat, a haszonlesőket. Képes nem egy epigrammája letalálatszerű csattanójával az első megjelenéskor is nagy népszerűsége tett szert. Így kötetbe gyűjtve még teljesebb, izgalmasabb hatásúak. E borsnyi írásokat költőivé avatja a javítani akarás szenvedélye, a szerkesztés kötelező tömörsége és a szikrázó szellemesség. A vezéregazgató például a bírálat hatására önkritikát gyakorol: *»Titkárnök, autók, érdemszalagok, már ezután mást boldogítsatok! Vezsem a kalapom — és maradok.«*

Hasonlóképpen leplezi le a bürokratát, akinek jelszava: *»Nálam legfőbb érték az akta«*, vagy azt a szerkesztőt, aki *»halált megvető óvatossággal«* készíti lapját. Ily módon villan fel a képmutató frástudó arca, homlokán a Múzsza köpésével — a mérgezett tőrrel barátait ledőfő opportunistá és a törtető, aki szinte sajnálja, miért nincs két anyja, hogy mindkettőt elárulhatná. — Mennyi, mennyi ismerős és ismerős tulajdonság néz ránk e lapokról! Itt van az önmagát népi kádernek álcázó polgár, a vállalatvezető, akinek kisfiát az óvodába is állandóan állami autó viszi stb., stb. Egy seregnyi kihegyezett nyíl röppen az irodalmi élet különböző figuráira, jelenségeire is.

A régi rómaiaktól származik a keserű mondas: *»Nehéz nem szatírárt írni«*. Képes ehhez kapcsolódva mondja: *»De szatírárt írni még nehezebb«*. Hozzátehetjük: e nehéz feladatot sikeresen oldotta meg.

(V. B.)

Képes Géza: *Napkelte Mongóliában*. Versek. Bp. 1955, Szépirodalmi Kk. 40 old.

Képes Géza: *Vajudó Világ*. Válogatott és új versek. Bp. 1954, Szépirodalmi Kk. 148 old.

Képes Géza: *Válogatott műfordításai*. Bp. 1952, Szépirodalmi Kk. 383 old.

Juhász Gyula

VÁLOGATOTT VERSEK

Szépirodalmi Könyvkiadó, 425 old. Ara 32,— Ft.

Mivel a költő összes műveinek kiadásával még mindig adósok vagyunk a széles magyar olvasórétegeknek és az irodalomtörténetnek egyaránt, különös öröm mindnyájunk számára, ha ebből az adósságból legalább törleszteni tudunk egy-egy jól sikerült válogatással. Juhász Gyula eddig ismeretlen verseinek közreadásával Péter László érdemes, dicsérendő munkát végzett klasszikussá érett költőnk örökségének feltárása körül: nemcsak egyszerűen kötetbe szedte a kiemelkedően szép, jellemző és legfontosabb alkotásokat, de 59 eddig alig ismert, napilapokban, vagy kéziratban lappangó verset illesztett gyűjtésébe szívós kutatómunkájával. Ha azt kérdezzük, mi az érdeme ezen felül ennek a válogatásnak, elsősorban a filológiai pontosságot említhetjük meg, mely helyére és idejére tesz minden eddigi versváltozatot, hibás közlést, sőt a költő életében megjelent kötetek (óhatatlan) sor- vagy szózarait is eltüntet. Értékes előlegnek tekinthetjük ezt a válogatást — hiteles szöveg-kritikai közlését illetően — a remélhetően még ebben az évben megjelenő összes művekhez, hiszen az e gyűjteményben most közölt 377 vers végleges szöveget is ad egyben.

A válogatás, melyből a költő arculatának fővonásai, ezerszínű, gazdag témakörű poézise tükröződik, egyszersmind érzékeltetni tudja Juhász Gyula költői útját, fejlődésének fontos szakaszait is. A versek keletkezési idejének megjelölése ezen a téren is hasznos eligazítást nyújt.

Nem kevésbé értékes a kötet jegyzetanyaga, mely általában a közlés pontos helyét és idejét, számos esetben a versek keletkezésének körülményeit foglalja magában. A bibliográfiai részben Juhász Gyula műveinek jegyzékét s a korabeli fontosabb ismertetéseket találjuk. Külön összeállítás tartalmazza a költőről szóló főbb irodalmat. A jeles magyarázó és elemző apparátust szervesen egészíti ki a kötetet bevezető életrajz, mely számos új mozzanatot tár fel a költő életéből s alapos korrajzba illesztve Juhász Gyula emberi és költői magatartását, biztató kísérletet tesz századunk legjelentősebb magyar költőjének és tragikus életútjának felmérésére. (Ertsey Péter)

Az atomkorszak embere nem az égben keresi, hanem a földön és az eszmékben találja meg az isteneit. Talizmánjai nem varázserővel felruházott csetsebecsek, hanem elsősorban azok a szellemi kincsek, amelyeket nagy gondolkodók, alkotók, művészek hagytak ránk.

Somlyó György kiváló költőnk, műfordítónk, aki versköteteivel, tanulmányai- val és főként fordításaival tette ismertté a nevét — s már akkor is az »ablakban« állt (egy tanulmánykötetének címe: *Ablakban*), mikor egyesek még üvegházban tartották művészetüket, féltették a tárt ablakoktól, a múlt és a mai nyugati irodalom hatásaitól. — *Talizmán*-jában tizenkilenc művész, költő, muzsik és festő arcképét vonultatja fel. »*Felidéztem e forró szíveket: helyettük szólok — szóljanak helyettem*« — írja a ciklus utolsó versében, összegezve, meghatározva a kötet célját. A műfaj nem új: már Babits is írt dallamos szonett formában epigramma-jellegű portrét Homéroszról, Arany Jánosról, de Somlyó György szonettjei így ciklusba fűzve és mai életünk, irodalmi tudatunk problematikáját kifejezve mégis újszerűen hatnak. »*Te hétmérföldes láb, telitorok*« — olvassuk a kis mozaikokat és azonnal ráismerünk Majakovszkijra. Hikmetnek »*tizenkét tömlőcéven átlópt, törtetlen fényű, gyémánt mosolyát*« idézi fel Somlyó, verset szentel egy XVII. századbeli ismeretlen énekmondónak; Don Quijote-nak elűjságolja, hogy mi már »*ismerjük Dulcineánkat*«. Szonettet szentel meg Csokonai, Vörösmarty, Petőfi, Hugo, Juhász Gyula, József Attila, Radnóti, Derkóvics, Mozart és Bartók emlékének, versben köszönti Nerudát és Picassot. Felejthetetlenül szép a fiúnak apjához, »*az átkozott költőhöz*«, Somlyó Zoltánhoz írott költeménye.

Derkóvics, Picasso, Ferenczy Béni rajzai díszítik az egyébként is szép kiviteli könyvet, amelyet nem ártott volna nagyobb formátumban »*levegősebben*« megjelentetni. Sajnos, az illusztrációk átütnek az oldalakon. (Csanádi Ákos)

Somlyó György: *Jegyenék a parton*. Versek. Bp. 1955, Szépirodalmi Kk. 141 old.

Somlyó György: *A Visztula sellője*. Lengyelországi útinapló. Bp. 1954, Szépirodalmi Kk. 83 old. 8 t.

Somlyó György: *Vallomás a békéről*. Költemények. Bp. 1953, Szépirodalmi Kk. 109 old.

Somlyó György: *Példák és feladatok*. Irodalmi tanulmányok. Bp. 1951, Művelt Nép. 144 old.

Fiatalköltőink egyre népesedő seregében ismét egy nagytehetségű lírikus tűnt fel Csanádi Imre személyében. Amíg a három esztendővel ezelőtt megjelent első kötete inkább biztató ígéreteként hatott, e könyvét már méltán beteljesülésnek tekinthetjük. Az *Erdei vadak, égi madarak* című versgyűjtemény sajátosan egyéni líra. Bennük, mintha csak József Attila bővöletes Medáliák-ja terelődött volna költészetté. Csanádi azonos forrásból, a népköltészet mágikus erejéből merített. A mondókák, tájversek, ősi nyolcasok látszólagos egyszerűsége, sőt primitívsége nagyonis biztató és tudatos formaművészről vall, aki egy-egy tómondattal és szerencsésen megtalált dísztelen igével, főnévvel a költészet varázslatát valóítja meg.

Izelőtül a Hold című versét idézzük:

»*Uj hold, hold király,
felhők fodrán sétikál,
billeg, ballag,
nagyokat hallgat,
jegenye csúcsán rápipál.*«

Ezekből az impresszionista és drámai tömör hangulatképekből gyermeki üdeség és népi frissesség árad megejtő közvetlenséggel. Másik jellegzetessége, hogy nem afféle különcök érdekes játéknak tűnnek, hanem ugyancsak modern és mindenekelőtt magyar poézisnek. Ez a költészet könnyen modorossággá fajulhatna, ha a költő hangszeren csupán ez az egyetlen húr lenne. Szerencsére Csanádi mondanivalója sokrétűen gazdag. Igazi költőhöz méltóan kora problémáira is válaszol, hol a szatíra (*Könnyű műfaj* stb.), hol a humanizmustól fűtött harag (*A fasizmus karneválja* stb.), hol pedig az emberséget hirdető hitvallomás tiszta pátoszával (*Erdei vadak, égi madarak*).

E költő, mint az életrajzi adalékokból kitűnik, az irodalompolitika szektás volta miatt, hosszú ideig csak íróasztalfiókjának írt. Örülünk, hogy most már az új magyar költészet szebb, teljesebb lett verskötetével. (Vihar Béla)

Csanádi Imre: *Esztendők terhével*. Versek. 1936—1953. Bp. 1953, Szépirodalmi Kk. 87 old.

Csanádi Imre—Vargyas Lajos: *Röpülj páva, röpülj*. Magyar népballadák és balladás dalok. Bp. 1955, Szépirodalmi Kk. 587 old.

Szentiványi Kálmán

T Ű Z T O R O N Y

Magvető, 158 old. Ara 16,50 Ft.

Egy vidéki város polgári életformák között élő nemesi családjába becsöppen egy kommunista fiatalember.

A vidéki város polgári-nemesi »rovarfaunájának« számos alakját tűzte Szentiványi Kálmán gombostűre. Bokacsatogtató néhai városi tisztviselők, cukrot csenő agyalágyult aggastyánok, akik régen élet-halál urai voltak, lecsúszott rézszezes hentesmester, malom nélküli malomtulajdonos — múltjukból élő, társadalmon élőködő, talajukvesztett egzisztenciák. S ezek közé a muzeális tárgyaknak ható emberek közé keveredik egy kommunista fiatalember, a család mérnökánának szerelmese. A »jól fekvő« munkákáderben látják anyagi létük megmentőjét ezek a gyerekes légvárakat építő, törpe fantaszták.

Tragédiájuk abban áll, hogy nem ismerik fel az adott történelmi helyzetet, s zavaros ügyeskedésekkel igyekeznek régi szintjükre evickélni, vagy meghúzódni az »átmeneti« idők elmúltáig. A fiatalembert nem sikerül befönniük rossz-szagú üzelmeikbe. Baksa a leánnyal együtt elhagyja az ősi Luck-házat, elmennek, maguk mögött hagyva az egész széthulló családot és az egész életformát.

Mintha ez a regény a boldogult sematizmus korában született volna. A két »pozitív hős« jellemi jólfésültségével bántóan elüt a Luck család torzképszerű megrajzoltágától. A regény minden alakját, mintha csak fekete vagy csak fehér papirosból ollózta volna ki a szerző — egyetlen lendületes konturral jellemzi.

A két szerelmes alakja halványan-jellegtelen, a Luckok pedig, minden egyénitetségük ellenére is ósrégi vígjátéki figurák.

A »negatív és pozitív hősök« (mert a sematizmus visszatértével csak sematikus kifejezésekkel jelölhetjük őket) szélsőségsége okozta stíluszerűen kívül a regénynek súlyos szerkezeti hibái is vannak. A cselekmény túl későn bontakozik ki, talán a századik oldal felé indul csak meg valójában, addig hangulat- és jellemfestő játékokkal szórakozik az író. (És mi is, mert ez a regény legélvezetesebb része.) Azután sietősen összekapja a bonyodalmakat. A regény végére istenítletszerűen minden égi és földi bajt rakásra halmoz a Luck-ok feje fölé. Jób szenvedései szinte eltörpülnek a Luck család összeomlása mellett. Regényben (és az életben) nem következik be a polgári rend teljes romlása ilyen drámai sűrít-

tettséggel, ilyen hatástalan zsúfoltsággal. Mint egy dráma harmadik felvonásába, úgy gyömöszölte ide az utolsó oldalakra mindazt a rettenetet, ami ezt a pusztuló családot éri.

Szentiványi nyelve is elég színtelen, szókincese is szegényes. A regénynek mégis van két érdeme. Az egyik: felfedezte irodalmunk számára a műemlékekkel teli ősi városon épült mai Veszprémet; a másik: atmoszféra-teremtő készsége és jólpergő dialógusai. (G. P.)

Hajnal Anna

ESŐK, SZELEK, CSILLAGOK

Magvető Könyvkiadó, 230 old. Ara 15,— Ft.

A harmincas évek elején olyan jelek indították feladatának betöltésére ezt a keményhangú költő-asszonyt, hogy attól félhetett: »megfojtja, az undor«, »elzsi-basztja a közönyt«, »Lassú halál« volt akkor az élet; a »meghalni még nem s élni sem tudok már« világa. Mit tehetett ellenébe a költő? Csupán »szívós nyugalommal« várta-e, hogy kidul az ég? Nem. Meghalt költőkhöz írt odát. Vörösmartyhoz így fordult: »Hazátlan vagyok itt, — nem enyém a jelen, de tudom, barátaim, — ha veletek porladok — én is, megnyílik majd a jövő.« Ezért a jövőért csatáztak Hajnal Annának a harmincas-negyvenes években írott költeményei; a bensőségesen szép szerelmes versek is. Megkapóan áradó hangú költemények (*Tavaszi himnusz*; *Nyáréji himnuszok*), szigorú formák; nem is sejtető, hogy nő e versek írója, mígnem egyszerre fölfedi magát (*A költő szól*)... Egyre sötétedett a világ. Ilyen szavak tolnak a költőnő ajkára ezerekilencszáznegyven májusában: »Állnak: ölnek, ülnék: ölnek, — nagyuraink elnökölnek... — Ha egy golyó eltrafál, — a rendszerért szép halál...« De a legsötétebb esztendőök ösztönzik Hajnal Annát a legnagyobb költői erőfeszítésre és érlelik meg a *Fűzes* c. elbeszélő költemény gyermekkorba visszatekintő, látomásos szépségeit.

A főlzabados után emlékezetes versek születnek (*Átkelés*; *A gyermek*; *Magyar nyelv*). Új terméséből igen szigorúan válogatott. Keressük s nem találjuk például a bájos csengésű *Májusnak első napjain* c. költeményt, amely csatázó szó volt a sematizmus uniformizáló szándékai ellenében.

Az *Esők, szelek, csillagok* szép summája egy emelkedő költői útnak; egész életműnek is örömmel vállalnák sokan. (Dalos László)

Asztalos István

ÚJESZTENDŐ

Allami Irodalmi és Művészeti Kiadó. Bukarest
162 old.

Szegény emberekről szól a jeles erdélyi író új regénye is, akárcsak előző munkái szinte valamennyien. Nincs egyszerűbb, de szívhezszólóbb és igazságot hirdetőbb sem a kis özvegyasszony és két fiának történeténél. Egy teljes esztendeig, évszakraól évszakra kísérjük őket gondokkal, mindennapos küzdelmekkel teli útjukon, hová aztán annyi baj és veszedelem után bizakodóan búcsúzzunk tőlük az Újesztendő küszöbén.

Asztalos István úgy jeleníti meg a szüntelen küszködést, a puszta létért vívott harcot, rettegésüket a holnaptól — lesz-e mit enni? —, hogy a látszólag talán szürke események is jelentősekké nőnek. Az író nagy hangulatteremtő ereje, izes és gördülékeny kifejezőmódja ritkán érzett életközelségbe hozza a háború előtti években játszódó történetet, a kis erdélyi falut. Lakói többnyire egyformán szegények, megalázottak és kismizettek, egyformán tűrnek és szenvednek. Még kevés bennük a kezdeményező erő, elégedetlenségük még nem szül forradalmi tetteket. Csak az öreg Karács Mihályban, a könyv egyik legszínesebben megrajzolt alakjában nő szemelláthatóan a tettvágy és öntudat.

Bőven találunk a regényben remek jellemzéseket, mint a sokat szenvedett özvegyasszonyé, Karács Mihályé, a durva és kapzsi tisztartóé, az elpuhult Dávid úré, az ellenszenves Orbán tanítóé. Érdekes, de halványabb arcélú a fiatal Laci tanító, aki a néppel rokonszenvező, de következtelen értelmiségit testesíti meg. Talán a két kisfiú marad meg legélénkebben az olvasó emlékezetében. A kis Sandri és András egész gyermekkorra hősiességű küzdelem; már gyermekfejjel kénytelenek nehéz munkához látni — ha ugyan akad munka. Mert sokszor hiába akarnak dolgozni, a tisztartó a legolcsóbban végezteti el a szükséges munkákat és így a gyermekek nemegyszer lopni kényszerülnek. Szeretetre méltóak csinytevésük közepette is, báj és emberség árad egész lényükből.

Az író félreérthetetlen ítéletet mond egy embertelen világ fölött, híven érzékelteti az elnyomottak törhetetlen erejét, hitüket az életben, a jövőben, soruk jobbrafordulásában. A regény egyik legsikerültebb jelenete a gazdaköri gyűlés, ahol nyíltan felszínre kerülnek az ellentétek és napnál világosabbá válik, hogy ha összefog a nép, kiharcolhatja a

maga igazát. Az *Újesztendő* sokkal egységesebb, összefogottabb, alakjai megformálása sokkal egyenletesebb, mint például az előző regényéé, a *Fiatal szívek*-é. E könyv az író pályájának egyik jelentős állomása.

(Pallai István)

Asztalos István: Szél fuvatlan nem indul. Bp. 1954, Szépirodalmi Kk. 167 old.

Asztalos István: Tizennégyökrös gazdák. Bp. 1951, Szépirodalmi Kk. 92 old. (Szépirodalmi Kiskönyvtár.)

Asztalos István: *Fiatal szívvel*. Regény. Bp. 1954, Szépirodalmi Kk. 349 old.

Asztalos István: Vád és panasz. Elbeszélések. Bp. 1954, Szépirodalmi Kk. 239 old.

Asztalos István: Jóska. Elbeszélések. Bukarest (1955), Ifjúsági Kk. 63 old.

Bihari Klára

BRIGITTA NŐVÉR

Magvető. 347 old. Ara 20,50 Ft.

Húsz novellát tartalmaz Bihari Klára könyve és mind a húsz kerek, lezárt írás. Legfőképpen témabeli változatosságukkal tűnnek ki. Bihari könnyedén, minden erőlködés nélkül mozog mai történetei közegeben, az anyaságra vágyódó volt apáca, az anyja vadházatársával szembekeverülő flú, az üzemben magára és párra lelt cseleldsorban senyedő vénlány, az anyját apja ütlegei elől komlóli munkára menekítő parasztlányból lett csillás körében. Miliójének e részleges érzékeltetéséből is kitűnik: sohasem gép és ember, mindig ember és ember viszonylata érdekli.

Nem a stílus különcködését, az »ellen-sematizmus« merev, kifícamodott görcsös-ségét hiányoljuk, amikor megjegyezzük: az ábrázolásnak az a módja, mellyel Bihari Klára novelláit írta, kissé idejétmúlt-nak tűnik. Novellái *meséjében* a sematizmust is nagyrészt elkerüli és úgy érezzük, bármi más témakörben is éppen ilyen otthonosan, erőlködés nélkül, *korrektül* mozogna... Csakhogy az egyszerűség, esz-köztelenség is igényel valamiféle leleményt — és ez hiányzik e novellákból. A hősök gondolatai, érzései néhol árnyalatosan motiváltak, de többnyire elnagyoltak, mint ahogyan primitíven elnagyoltak és agyonmagyarázottak a meseszövegek. Különös, hogy Bihari Klára, aki eddig főleg színpadi műveket írt, éppen a cselekedetésben, cselekménybonyolításban fukarkodik itt. Történetei, ha egy mondatba sűrítjük őket: megtámadhatatlan hitelűek; ahogyan viszont kibontja őket, az gyakran századfordulói szentimentális és szecessziós hangulatot áraszt. (T. P. I.)

GARAY JÁNOS
VÁLOGATOTT MŰVEI
Sajtó alá rendezte Kovács Antal

Kiadta a szekszárdi Megyei Könyvtár. 208 old.

Erősen kísért, hogy a készenálló »előregyártott« szót alkalmazzuk Garayra: »egykönyvű ember« — ha nem volna sokkal, sokkal több ennél, egyetlen szál kötetet kitevő irodalmi művei ellenére is. Hiszen ha csupán *Az obsitost* írta volna is, méltán helyet foglalhatna a legnagyobbak sorában, pedig nem volt könnyű költőnek lenni Arany, Petőfi, Vörösmarty mellett, s prózairónak Eötvös József és Kossuth kortársaként. Mégis költő volt testestől, lelkestől — és újságíró. De egyik hivatása sem biztosította megélhetését és családjával együtt olyan nyomorban élt, hogy az Arad várába zárt politikai foglyok egymás közötti gyűjtéséből származott 61 forint is enyhíteni tudta gondjait...

Szekszárd szülötte volt, s a kudarvesztes szekszárdi »Héthalom« sokszor megihlette. Amellett sok-sok, lelke mélyéből fakadt balladát, hazafias költeményt írt és szerelmi lírájának is volt számos tiszta-lelkű megnyilatkozása. Am művei lassan-lassan elhalványultak. Egyik versének hőse, »*Kont, a kemény vitéz*« ugyan még hosszú ideig mutatott példát ifjúságunknak a hősi helytállásra. Az *obsitost* »*nagy derék vitéze*«, Háy János pedig örökre bevonult a magyar mesevilág Pantheonjába, de most már csak ezzel kapcsolatban emlegetik Garayt.

Annál tiszteletreméltóbb a szekszárdi Megyei Könyvtártól, hogy legszebb, legmaradandóbb műveiből egy kötetrevaló válogatást adott közre, így emlékeztetvén az országot Szekszárd nagy fiára. Akár a könyvtár saját anyagi erejéből futotta erre a könyvre, akár a megye vagy a vá-

ros segített, a mű megjelenése annak bizonyítéka, hogy jó kezekben van a kultúra ápolása, ahol a szorosanvett kötelességteljesítésen felül is jut idő, pénz és munka ilyen kulturális tettekre.

(Kussinszky Endre)

Anatole France

ELMÉLKEDÉSEK — BESZÉLGETÉSEK

Összeállította és a bevezetőt írta
 Kolozsvári Grandpierre Emil

Művelt Nép. 206 old. Ara 17.— Ft.

»... Minden könyv általában, még a legcsodálatosabb is, az én szememben nem annyira tartalma által válik értékessé, mint inkább azáltal, amit az olvasó ad hozzá. A legjobbak tehát szerintem azok, melyek a legtöbb és legtöbbféle gondolatot keltik.«

Ha Anatole Francenak ezzel az igényével mérjük le az ő szelleméből született könyvet, könnyű megállapítanunk, hogy e kis kötet — az *Aurora*-sorozat második kötete — hasznos mű. Ellenállhatatlan erővel viszi át az olvasóra France jellemző sajátosságát, a gondolkodás szenvedélyét.

Grandpierre józan feladatot tűzött maga elé és ezzel elejét vette annak, hogy olyasmit kérjenek tőle számon, amit nem adhat: egy hatalmas életmű teljének tükrözését. Célja, hogy tájékoztasson és olvasásra buzdítson; munkája bizonyíték arra, hogy ez sikerült. Gyűjteménye élvezetes módon kalauzolja az érdeklődőt és növekvő kedvet ébreszt benne ahhoz, hogy a kiragadott gondolatok után egész gondolatkörökkel, a france-i figurák összefüggő sorával, teljes írói korszakokkal ismerkedjék meg.

A kötet élén bevezető tanulmány áll, *Anatole France világa* címmel. Helyesebb esszé-félének nevezni, mert szerencsére távol áll a száraz és didaktikus ismeretközlés azon fajtájától, mely az utóbbi években megszokottá vált. A vulgáris történelmi és gazdaságtörténelmi általánosságok helyett egy írói természet tulajdonságait vizsgálja, megtisztítja az író értékelését a rosszízű közhelyektől, helyére teszi a szkepticizmust és France közéleti szereplésének megítélését. Szóvirágoktól mentes, hiteles és érvelő módon rajzolja meg a france-i kétkedés és cselekvés útját, azt az utat, mely a szocialista forradalom aktív támogatásához vezetett.

Legszemélyesebb hangú az irodalmi rész; lehetetlen nem látnunk, hogy mikor az írói nagyság ismérveiről vall France

— egy feledhetetlen humorú nyilatkozatban — művészetének kulcsát nyújtja át.

Az egyes ember dolgainak — az erkölcs, a szerelem, az öregség problémáinak — megfogalmazásával France a lélek minden titkainak tudójaként búcsúzik. Nemcsak egy zseni nyolcvan esztendő tapasztalatait sűrítette végső következtetéseibe, hanem az egész emberiségét, melynek arcvonásait oly végtelen odaadással tanulmányozta. Benne, a történelem költőjében, az európai kultúra évszázadai adtak számot önmagukról.

Célravezető ez a breviárium, mert nemcsak az olvasáshoz ébreszt kedvet, de az eszmélkedéshez is. (Ardó Mária)

Garsin

A PIROS VIRÁG

Uj Magyar Könyvkiadó. 358 old. Ara 20.— Ft.

Harminchárom éves korában, 1888-ban, maga tett pontot élete végére. Csonka életmű maradt utána, néhány vers és alig húsz elbeszélés.

Garsin világát reménytelen és csalódott emberek népesítik be, novelláiban — néhányat kivéve — magát írta meg. Ő a *Négy nap* súlyosan sebesült katonája, az *Attalea princeps* szabadság után áhítózó pálmája és a *Művészek* Rjabinynja.

Az író megpróbál kitörni a magate-remtette szomorú világból, de zsákutcába téved. A melegházban nevelkedett *Attalea princeps* áttöri ugyan az üveg-tetőt, de elpusztul, *A piros virág* örültje letépí a »gonoszt«, de tébolyult hőstette terméketlennek és hiábavalónak bizonyul.

Ezekben a sötét, nehézelevegőjű novellákban néha mégis megcsillan a felismerés. A háborúról Garsin az orosz népmesék hőisével, Ilja Murmeccal mondatja ki az igazságot: »... ha az aszszonyt megsértik, vagy a gyermekhez nyúlnak, vagy betör a pogány és rabolni, gyilkolni kezd... Hagyjam? Nem... Lóra ülök, kopját ragadok és verekedni megyek.« Az *Éjszaka* öngyilkosjelöltje, mire megtalálja a kiutat, hogy »az emberek közös igazságáért kell élni« — meghal.

Garsin írásainak kevés szereplője, többnyire első személyben megszólaló, borongós hangja azt bizonyítja, hogy az író főként a magányos ember foglalkoztatta. Sem hőseinek problémáira, sem a saját tépelődéseire nem talált választ. Elbukott, s bár írói hagyatéka a meghajszolt ember segélykiáltása, mégsem csak borzongató és leverő. Az idő néha a halottak sebeit is begyógyítja. (g — a)

Björnstjerne Björnson

A HALÁSZLEÁNY

Uj Magyar Könyvkiadó. 476 old. Ara 29,50 Ft.

Björnson, Ibsen barátja és egész életén át legfőbb vetélytársa, a korabeli Norvégia egyik legjelentősebb embere volt. Félig néptribun, s félig laikus prédikátor, mint *Brandes* nevezte. Egy időben nemzete lelkiismerete, aki népét a függetlenség és demokrácia felé kalauzolta. De más népekért is sikraszállt, például a magyar uralkodó osztályok nemzetiségi politikája ellen is felszólt Lev Toiszfójjal egy időben. Legjobb írásai népies elbeszélései.

A *halászeány* című kötet Björnson paraszt-novelláinak legjavát és ezek keretében lírai költészetének számos jelentős darabját tartalmazza. A múlt század első évtizedeiben a norvég értelmiség kiváló alakjainak figyelme a parasztság felé fordult. A norvég népbárátok azonban eltúlozzák a parasztság értékelését, majd a rákövetkező ellenhatás képviselői az ellenkező naturalisztikus túlzásba estek. A norvég paraszt valódi, semmilyen irányban el nem torzított. képét Björnson hozta meg, aki a parasztság ábrázolásával lépett be a norvég irodalomba.

Björnson elsőnek ismerte fel, hogy a patriarkális paraszti gazdálkodás végleg idejét múlta és a tőkés termelési módszerek a legkisebb faluba is behatoltak. Világosan látja, hogy a parasztság már nem egységes osztály és fölismeri a körében kibontakozó társadalmi ellentéteket. Alakjait humanista optimizmussal és művészi realizmussal eleveníti elénk. Novelláinak cselekménye általában egyszerű, fiatal szerelmesek küzdenek az útjukba kerülő akadályokkal, társadalmi ellentétekkel. De az alakok gazdagon, színesen árnyaltak.

Az elbeszélések tárgyköréből csupán *A halászeány* válik ki. Ebben a cselekmény színhelye részben a kisváros, maga a bonyodalom pedig nem a szerelmesek egymásratalálása, hanem egy művészi tehetség küzdelmes érvényesülése. A halászeány teológiai vitájában Björnson szembefordul a protestantizmus sötét, pietisztikus irányzatával, mely minden életörömöt megfojt és minden spontán lendületet megbénít, s haladó, optimista, humanista álláspontot foglal el. A novellák közül az *Arne* és *Silbakken Synnöve* címűeket *Ritook Emma* fordította 1920-ban, a többi, a jelen kiadás számára *Kemény Ferenc*, aki jó utószót is írt a kötethez.

(Katona Jenő)

Új Magyar Könyvkiadó, 527 old. Ara 29.— Ft.

Fél évszázad gazdag terméséből válogathattak Sadoveanu elbeszéléskötetének szerkesztői. S ha ebből a válogatásból nem is ismerhetjük meg a legnagyobb élő román író munkásságának egészét — megismerjük azokat, akikkel az író egynek érzi és egynek vallja magát: az egyszerű embereket, parasztokat, halászokat, pásztorokat — a román népet.

Szinte kimeríthetetlen változatossággal ábrázolja elbeszéléseiben Sadoveanu az embert. Az egyként szenvedő, egyformán élő, egyért harcoló emberek nem valamiféle séma szerint születnek műveiben — valamennyi személyes ismerőse, kiknek problémáit, örömet-bánatát közelebbről ismerte meg.

Anélkül, hogy egyetlen esetvonással is szépítene rajtuk, ezeknek az egyszerű embereknek mélyeséges szeretete hatja át minden sorát. S ha arról ír, hogy hősei a bűn útjára is rátévednek, nem magyarázzák, nem tart védőbeszédet mellettük — mégis érezzük, hogy a bűnök elsősorban nem elkövetőiket, hanem a feudálkapitalizmus emberevő társadalmát vádolják.

Nem ismerhetnénk meg azonban ily jól Sadoveanu hőseit, ha csupán őket magukat ábrázolná s nem mutatná meg a környezetet, magát a tájat, ahol élnek. E téren Sadoveanu a világirodalom legnagyobbjai közé tartozik. A tájak, falvak, erdőségek elbeszéléseinek olykor egyenragú főszereplőivé válnak, de a tájleírás sosem öncélú, mindig szervesen fonódik egybe a cselekménnyel. Két remekművében — *A bojár bűne* és *A csodálatos tölgyes* című elbeszéléseiben — lényegében a környezet leírására épül maga a dráma.

Maró gúnnyal ír Sadoveanu a régi uralkodó osztályokról, de részvét vegyül a gúnyba, mikor a társadalom apró kiszolgálóiról — köztisztviselőkről, kispolgárokról — szól. Ha pálcát is tör felettük, érzékelteti kiszolgáltatott, kisémmizett voltukat.

Jelentős irodalmi alkotás Ignác Rózsa fordítása: az utolsó esztendőök egyik legszebb prózai műfordítása. (*Hajdu Ferenc*)

Sadoveanu, Mihail: Nikora Potkova. Ford. Szabédi László. Bp. (1955.), Szépirodalmi Kk. 390 old.

Sadoveanu, Mihail: Háborús történetek. Ford. Sz. Nagy György. Bp. 1953, Ifjúsági Kk. 81 old.

Sadoveanu, Mihail: A felbújtó. Elbeszélések. Ford. Nagy Borbála. Bp. 1952, Szépirodalmi Kk. 164 old.

Új Magyar Könyvkiadó, 362 old. Ara 25.— Ft.

Az első öt éves terv nagyszabású ipari építkezései, a mezőgazdaságban végbe ment jelentékeny változások számos nagy szovjet regény ihletőjévé váltak. A szocialista realista regény e nagy események és új emberek formálódásának hűséges ábrázolásával hatalmas lépést tett előre alkotó módszerének teljes diadala felé.

Az *Istenhátamögötti emberek* ennek a fejlődésnek egyik legszebb gyümölcse. 1936-ban jelent meg, egy készülő regénysorozat első könyveként; folytatását Maliskin — korai halála miatt — már nem írhatta meg.

A regény cselekménye Moszkvából indul ki és Msanszkba, paraszti környezetbe, valamint Krasznogorszkba, hatalmas ipari építkezések központjába torkollik. Mindkét környezet és az ábrázolt hősök a korszakra mélyeségesen jellemzőek: Podoprigora, Nyikolaj Szousztyin, Zsurkin és Tyiska alakjában, Msanszk ébredező új világában, Krasznogorszk megteremtésének küzdelmeiben, munkalendületében az író az új és a régi harcának legfontosabb jelenségeit elemzi. A regényt az önéletrajzi írások szenvedélyesége, megkapó őszintesége fűti: Nyikolaj Szousztyinban Maliskin saját eszmei fejlődésének rajzát adja.

Maliskin elemzése azonban éppen őszintesége folytán nem teljesen feloldott ellentmondásokhoz vezet. A msanszki világban inkább egyes emberek, mint eszmék csapnak össze, ahol meg — mint Moszkvában és Krasznogorszkban — a harcok középpontjába kerülünk, ott úgy érezzük, az érvek hitelessége elmarad az elemzett ellentmondások mélysége mögött.

Az író módszerével: a valóság hiteles ábrázolásával diadalmaskodik műve hiányosságai felett. Ahol a kifejtett eszmék nem meggyőzőek, ott meggyőzővé válnak maguk az ábrázolt események. Podoprigora beszámolója az öt éves terv perspektíváiról kevésbé vonzza az olvasót, de a krasznogorszki építkezések valósága lenyűgöző, minden szólamnál többet mond. (V. P.)

Maliskin: A krimi vonat. Ford. Brodskyk Erzsébet. = Szovjet írók elbeszélései. 2. kötet. Bp. 1953, Új Magyar Kk. 79—93. old.

Maliskin: Találkozás. Ford. Szirmai Marianne. = Szovjet írók elbeszélései. 2. kötet. Bp. 1953, Új Magyar Kk. 94—103. old.

Új Magyar Könyvkiadó. 263 old. Ara 14,50 Ft.

Nem könnyű olvasmány Miroslav Krleža könyve, prózáját úgyszólván sehol sem oldják fel dialógusok, mondat-szerkesztése is többnyire bonyolult — mégis, olvasása valódi élményt jelent. Az egykor feltörekvő, patricius Glembay család harmadik nemzedékéről, a már teljesen parazita — a dekadencia legmélyére csúszott — Glembayokról szólnak ezek a novellaszerűen különálló írások, amelyeket csak azt tart össze szerkezeti-leg, hogy mindegyikben a családnak valamelyik tagjáról — félresiklott életéről — van szó. A legelső Glembay, Franc, a későbbi terebélyes családfa törzse, aki a viniciai erdőben egy ékszerész kirablásával szerezte vagyonát, amely az idők során, az utódok kezén egyre növekedett, gyarapodott, mígnem a harmadik nemzedék öngyilkosságaiban, lelki nyomorúságában bosszulta meg magát.

Krleža, a nagy kritikai realista — leginkább talán a balzaci hagyomány folytatója: a Glembay család tagjainak hajótörést szenvedett életsorsaiban nemcsak egy fáradt, dekadens család végromlását, hanem vetületükben az Osztrák—Magyar Monarchia bomlását is mutatja az író. Rendkívüli pszichológiai és szociális objektivitással, mondhatnánk könyörte-nül, a rokonszenv és a szánalom legap-róbb megnyilvánulása nélkül, de azért sohasem szatirikusan boncolja alakjait. Sokan írtak már a monarchiának erről a haldokló korszakáról — de talán még senki sem mutatta ilyen sivárnak, vi-gasztalannak, mint Krleža. S a nehéz-ve-retű próza komorsága itt nyer hangu-lati értéket, válik a Glembayokról és az őket körülvevő társadalomról alkotott kép valódi kifejezőjévé.

Érdekes, hogy a nagy kritikai realis-ták gyakorlatával ellentétben Krležánál nem tudott összefüggő regény kikere-ke-dni a Glembayok történetéből — oka lehet ennek a zsúfolt, nehezen összekom-ponálható anyag, az írónak sokszor a részletekben elmerülő — de sohasem unalmas — aprólékossága. A szerkezet-nek ezt a széttagoltságát azonban az ol-vasó nem érzi hibának, feledteti vele az egyes, csak lazán érintkező részek mű-vészi megformálása. (Maár Gyula)

Passuth László**SASNAK KÖRME KÖZÖTT**

Ifjúsági Könyvkiadó. 541 old. Ara 28,— Ft.

Hősi kort idéznek e könyv lapjai. Olyan hősi korét, mikor a magyar nem-zet magányosan vívta küzdelmét a két-fejű sas körmei között vergődve az osz-mán farkassal. Passuth új munkája a szentgotthárdi csatától a Rákóczi szabad-ságharcig terjedő mozgalmas korszakot, ezt a valóban hősiessen regényes har-minckilenc esztendő-t öleli fel.

Szerkezeti-leg széthulló, szerteágazó korfestő mű ez, amely számtalan apró részre való széthullásán kívül két fő részre tagolódiik, a Wesselényi-féle szö-ve-tek és a Thököly-felkelés törté-ne-tére. De mindkét színesen részletezett, dús sokaságú történetnek középpontjáb-an hősiessen felmagasodó, szépen festett asszonyalak áll: Zrínyi Ilona.

Ez az izgalmas olvasmány sokkalta in-kább kiszínezett történelemkönyv, mint történelmi tényeket szeszélyesen felhasz-náló művészi alkotás. Passuth tollát sem annyira művészi intuíció vezet, mint biztos tárgyismerete. De ez a tárgyismeret aztán dúsap, gazdagon, sokszor kissé fá-rasztó bőséggel áramlik az író keze alatt. Látszik, hogy a könnyen megmakranco-sodó adatok biztoskezü gazdája; alapos ismereteinél csak az a tudás nagyobb, ame-lyet nem mond ki, de amely érződik a könyv mind az öt és félszáz oldalán át.

Végeredményben ha nem is üdvözöl-hetjük harsonszóval egy nagy mű szü-letését, ifjúsági regényirodalmunk gaz-dagodott egy alaposan megírt, kalando-san izgalmas művel, mely rendkívül alkalmas arra, hogy a fiatalokkal — él-vezetes szórakozás közben — megismer-tesse az eddig csak a szárazhangú törté-nelemkönyv lapjairól ismert kort, és emellett még — minden nagyké-pű tudá-lékosság nélkül — széleskörű kortörté-neti ismereteket is adjon a fiatal ol-vasóknak.

A könyvet sok egykorú metszet hason-mása díszíti. Láthatjuk a főbb történelmi szereplőket s a fontosabb színhelyeket, azonban szerencsésebb, és mindenkép-pen hangulatkeletőbb lett volna ezek he-lyett olyan átkomponált, vagy eredeti illusztrációkkal színesíteni a kiadványt, mint a címlapon levő pazar, hangulat-festő kép: Würtz Ádám műve. Egyébként ez is egy egykorú metszet kompozícióját követi, mai képzőművészeti eszközökkel.

(Gál Péter)

Még a napjainkban dúsan jelentkező, szebbnél-szebb mesekönyvek között is kiemelkedő érték Ignác Rózsa mesegyűjteménye. Az egymástól független tíz elbeszélést három műfaji csoportba keretezi az író:

1. négy *mese*, 2. két *történet* két kislányról, 3. négy *történet a régi időkből*. Az elbeszélések színhelye és színe csaknem mindig: Erdély, a szereplők legtöbbszörének hangja, nyelve, észjárása: *székely*. Sajátosan eredeti kettősség csillan meg ezekben a mesékben: a városi, polgári író józan ésszerűsége, modernsége, másfelől a népi hősök ködbevesző sejtelmességének mitikus varázsa, naiv zamata. Nyilván az író életrajzi adataiból adódik ez a kettősség: ott nőtt fel Ignác Rózsa az erdélyi havasok és a székely parasztek között, de a szülői ház könyvespolcairól és beszélgetéseiből, majd a sokfelől szerzett sokrétű ismeretanyag birtokában ezt az ősi és természetes világot a korszerűség és a tudatosság eszközeivel ábrázolja. Ezért áll közel ez a könyv a falusi és a városi gyerekekhez, a mesét áhító és az élményt hajszólo fiatal olvasóhoz.

Témájukat tekintve változatosak ezek a történetek: a *Medveanya* meséje a *Mackó úr*-történetek hangnemében mutatja be a szegény ember és az ártatlan állat közös ellenségét: a gazdag földesurat. A *zenélő kút titka* is művészi — erőltetettségek nélkül — szolgálja a nép boldogításának, a kizsákmányoló bűnhődésének gondolatát. Emelkedett, hazafias történelmi szemléletet ad a *Somogytúri Kis Balázs* c. török hódoltságbeli elbeszélés. Az *elakadt pofon* — azonkívül, hogy általános szociális eszméket szólat meg — felkelti az érdeklődést nemzeti múltunk művelődéstörténeti adatai iránt. Más történetek meg általános pedagógiai kérdéseket vetnek fel — sok színnel, kevés oktató fontoskodással. A *Butikó* arról szól, hogy egy gyengébb tehetségű kislány is megtalálhatja a boldogulás útját. A *Rajta ragadt Róka* az igazmondás és a mesemondó fantázia bonyolult problémáját akarja — pedagógiai rátermettséggel — tisztázni. Rendkívül sikerült a »*Gólya Kelemen*« c. mese, mely egy állatmese kereteit áttörve napjaink elkéltűzéseit, a szocialista építész igazságát hirdeti.

A mesegyűjtemény legnagyobb értéke az, hogy a hangban, tárgyban különböző elemek művészi egységben, zökkenőmentesen simulnak egymáshoz. (*Vidor Pálné*)

Egy Tiszalápról Budapestre vetődött kislány élményeinek sorozata a regény. Istók Juli olyan, amilyenek egy tizen-nyolc éves paraszt kislánynak lennie kell: jószándékú és naiv. Új munkahelye, a gyár, illetve a pesti dolgozók társadalma is olyan, amilyenek annak lennie kell: sokféle emberek bonyolult kapcsolatából szerveződött közösség. Hogyan tudjon a tiszalápi kislány kiigazodni az új élet rejtjelmeiben, és főleg, hogyan találja meg a nekivaló, megbízható élet-társat — erről szól a regény.

A mű ifjúsági olvasmány. Erre mutat tárgya, problematikája, hangja, kiadója. Kérdéses, hogy melyik korosztálynak szánta írását az író. A hős nő korából következtetve tizen-nyolc éves lányokhoz szól elsősorban a tanulság, amit a regény tartalmaz. Ezt a tanulságot Arany János szavaival tudnók legtömörebben kifejezni: »*Ne tegyétek, ti, leányok!*«

Tulajdonképpen tizen-nyolc éveseknek már nemigen kellene »ifjúsági« műveket adni, olvassák már inkább a felnőtteknek íródott jó irodalmi alkotásokat. Abban azonban igaza van az írónak s a kiadónak, hogy a faluról felkerült fiatal lány rászorul még a pedagógiára — még az »ifjúsági« regények művészigleg oly sokszor megalkuvást jelentő formájában is, meg aztán a faluról felkerült olvasó ilyenfajta olvasmányokon szokik talán majd a »felnőtt« irodalmi alkotásokhoz.

Az író sokféle tanulságot vont le az utóbbi évek szépirodalmi, illetve kritikai terméséből (ábrázolja a munka folyamatát, az üzemi dolgozók egymáshoz való viszonyát, a DISZ-tagok politikai iskolázatlanságát, a magánélet problémáit) mégis az olvasó úgy érzi, kevés az olyan elem a regényben, amit az író a magának tudhat, ami művészigleg megkülönböztetne a művet sok hasonló alkotástól. Néhány ilyen sajátos művészi mozzanat ott jelentkezik a regényben, ahol Gergely Mihály tolmácsolja Istók Juli megfigyeléseit, melyek a város és a falu összehasonlításából adódnak. Eredetinek hat például az a megállapítás, hogy a városnak nincsenek elkülönülő napszakai, sem évszakai. »...*Ennek se hajnala, se éjfele, se éjszakája, ez zúg, dübörög, zakatol, izzad, villog szakadatlanul... Ez a világ, mintha nem ismerné a mulandóságot, se tavasza, se ősze igazán...*«

A regényt Kass János illusztrálja, nem egészen szerencsésen: az ifjúsági olvasmány olvasói különösen igénylik a rokonszenves hősök rokonszenves ábrázolását, ami a rajzokból hiányzik. (*V. P.*)

Ifjúsági Könyvkiadó. 226 old. Ara 16,50 Ft.

Cooper vadnyugati regényei, köztük a Vadölő, Verne és May Károly regényei mellett legkedvesebb gyermekkori olvasmányaim közé tartoztak. Érthető kíváncsisággal olvastam el most újra a Vadölőt, ifjúságom e kedvenc könyvét, vajon ma is úgy le tud bilincselni, el tud bűvölni, mint annak idején? Meg kell vallanom, a hatás maradéktalan volt, a regény mit sem veszített régi fényéből.

Természetesen maga a romantikus, filmszerű gyorsasággal pergő történet ragadja meg elsősorban az olvasót. A delavár indiánok között felnőtt Vadölő még fiatalember barátjával, Csingacs-gukkal, az ifjú delavár főnökkel kemény harcot vív a túlerőben levő irokézek csapattal szemben, hogy megvédjék Thomas Huttert, a volt kalózt, aki két lányával, Judittal és a szelíd, kissé együgyű Hettyvel él az őserdő közepén. A fiatal mohikán vezérnek még külön oka is van a harcra, az irokézek fogságában van szép jegyese is, akit ki akar szabadítani.

És Vadölő maga is ugyanolyan egyszerű hős, ahogy emlékemben élt. Éles szeme észreveszi egy természetellenesen lehajlott ágról az elrejtett kenu helyét, biztos kezében sohasem téveszt célt a puska. Szeme sem rebben, amikor az irokézek kinzóoszlophoz kötözik és tomahawkokat és késeket hajigálnak feléje. Viszszatér az irokéz táborba, mivel erre becsületszavát adta, pedig tudja, hogy az irokézek bosszút akarnak állni megölt harcosuk miatt. Cooper mégis embernek rajzolja hősét, Vadölő egyszerű vadász, aki nem tanult sem írni, sem olvasni, kicsit hiú harci tetteire, de büszkesége nem engedi, hogy heneccgen velük. «*Sápadt testvérem azzal heneccg, hogy nem heneccgő*» — mondja róla az irokézek egyik vezére. Cooper, mint minden vérbeli író tudja, hogy az igazi hőseket elsősorban hibáikon keresztül szeretjük meg, hiszen az emberfölötti emberekkel, minthogy megszűnnek emberek lenni, nem tudunk mit kezdeni.

A romantikus történethez, a romantikus hősközhez járul a romantikus keret, a vadnyugati őserdők tája, egy festői tó, a vidék, amely néhány vadász birtoka, amelyről nincs biztos térkép, ahol a folyók útja még az ismeretlen rengetegben vész el.

A fordítás és az átdolgozás Réz Ádám gondos munkáját dicséri. (M. G.)

Cooper, Fenimore: *Bőrhárisnya történetek*. Ford. Kárpáti Károly. Bp. é. n. Athenaeum. 145 old.

A *Budapesti Történeti Múzeum Évkönyve*, szerk. Gerevich László. XVII. kötet.

Akadémiai Kiadó. 367 old. Ara 110,— Ft.

A nagymúltú kiadványsorozat új kötete az előbbiekhöz hasonlóan a főváros történetére vonatkozó újabb kutatások eredményeit tartalmazza. A kutatások két csomópontja most is egyfelől a római kor, másfelől a budai vár középkori és reneszánsz-kori emlékványa.

A római korról foglalkozó rész ezúttal szegényesebb a szokottnál. Kiemelkedik belőle Nagy Tibornak egy II. századi bronz Herkules-szobrocskát közlétevé cikke. K. Kaba Melinda a Laktanya-utcában feltárt kenyérsütő kemencét, B. Thomas Edit egy III. századi albertfalvai szobrot: síremlékről származó női fejet ismertet, míg a múzeum nagy ásatásáról, a hajógyári szigeti helytartói palota ásatásának eredményeiről hiába kerestünk beszámolót a kötetben.

Annál gazdagabb a középkori és reneszánsz rész, amely elsősorban az elmúlt évek Vár-beli ásatásainak anyagával foglalkozik. Három jelentős tanulmány emelkedik ki belőle.

Az egyikben Gerevich László a magyarországi gótikus építészet kialakulását tárgyalja, vizsgálva az elsősorban szerzetesrendek közvetítésével érvényesült francia és olasz hatásokat.

A kötet legjelentősebb tanulmányában Holl Imre a Vár-ásatások anyagából Mátyás-kori majolika-égető kemencéket rekonstruál, s hozzá csatlakozva Voit Pál részletesen megrajzolja ennek a Mátyás király által alapított, kb. 1480—90 közt működött műhelynek a történetét. Ez a műhely Itálián kívül az első majolika-műhely volt Európában.

Nem kevésbé érdekes az a tanulmány, amelyben Holl Imre a középkori magyar fazekasok munkamódszereit tárgyalja. Huszár Lajos a Vár-ásatások során előkerült közel 1200 érmet dolgozta fel, mind a magyar, mind pedig az antik és a különböző XII—XVIII. századi külföldi darabokat. Bertalan Vilmosné egy szép XVI. századi faenzai import-tálat ismertet. G. Magyar Mária pedig a Vár fegyverleteit mutatja be. A középkori és a Vár-ásatásokkal foglalkozó tanulmányok sorát Gerő Gyözőné zárja le, aki az egyik rondella építéstörténetét vázolja a török megszállás korában.

Az újkori vonatkozású anyag ebben a kötetben is kevés. *Pataky Dénesné* XVIII—XIX. századi budai ötvöstár-gyokról írt, *Zakariás G. Sándor* pedig a budavári kutak történetéhez közölt XVIII—XIX. századi adatokat. A köte-tet a műtárgyak örvendetes módon meg-indult kémiai vizsgálatainak első ered-ményeit közlő két tanulmány, végül pe-dig a Budapestre vonatkozó, 1945 óta megjelent régészeti munkák bibliográ-fiája zárja be. (*Szilágyi János György*)

Genthon István: Budapest múltja és művé-szete. Bp. 1932, Magyar Szemle, 80 old. (Kíncsestár.)

Horváth Henrik: Budapest művészeti em-lékeit. Bev. Gerevich Tibor. Bp. 1928, Egye-temi Ny. CLXIII, 97 old.

László Gyula

MEDGYESSY FERENC

Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata. 84 l. 16.— Ft.

Az Új Magyar Művészet sorozatban Medgyessy Ferencről, a modern magyar szobrászat egyik legnagyobb alakjáról írt tanulmányt László Gyula. Medgyes-sy művészetét valamikor hosszú időn át értetlenül, vagy éppen ellenségesen fo-gadta a hivatalos Magyarország. Jó ideig csak a forradalmi fiatalság és a kevés hozzáértő becsülte. Ma már népünk és a külföld egyre jobban megismeri és ér-tékeli művészetét.

Medgyessy a nagy kezdő korszakok, az archaikus korok művészetének és népművészetünk világának egyeztetését kereste művészetében. László Gyula be-mutatja a művész fejlődésének menetét, majd három, kissé mesterkélten megfo-galmazott című fejezetben ismerteti »küzdelmét a kifejezésért« (1903—1920), »nagy művei születését« (1921—1942), s végül *A Mester* címen művészetének a Gellért-kút befejezésétől napjainkig tar-tó szakaszát.

László Gyula szerint Medgyessy Ro-din »bonyolult szépségei« után fedezte fel a művészet éskorának egyszerűségét. Hosszú volt az út, amíg saját látásmódja számára megtalálta és kialakította az előadásmódot, amely minél egyszerűbb, annál gazdagabb. Nem hiába jutalmaz-ták Maillol és Despiau aranyéremmel Párizsban Medgyessyt.

László Gyula könyve iparkodik hozzá-segíteni az olvasót ahhoz, hogy mélyeb-ben tudjon gyönyörködni Medgyessy műveiben. Könyvét Medgyessy közterü-leten álló műveinek, szobroknak, dom-borműveknek, hősi emlékeknek, sírem-lékeknek jegyzéke és több, mint 50 kép egészíti ki. (Cz. Á.)

Tevan Andor

A KÖNYV EZERÉVES ÚTJA

Művelt Nép. 358 old. Ara 34.— Ft.

Tevan könyve többet ad, mint ameny-nyit a címe ígér. Nemcsak a könyv tör-ténetét ismerteti, hanem az írás, a betű-fejlődés útját is bemutatja, majd rátér az ókor különleges könyvformáira, s a Távol-Kelet írásművészetére. Bemutatja a középkor kolostorainak könyvtermel-ését és Gutenberg találmánya óta a könyv fejlődését a különböző európai orszá-gokban. A magyar könyv történetét az általános fejlődésbe beágyazva találjuk meg a megfelelő koroknál.

Az írás- és könyvtörténetnek ismer-tetése egészen új formában jelenik itt meg. Népszerű könyv, a szó legjobb ér-telmében, amennyiben bárki számára érthető módon magyarázza el a történe-lemmel, társadalomtörténettel és nyom-datörténettel kapcsolatos tudnivalókat. A technikai részek ismertetése természetes egyszerűséggel olvad bele a fejlődés menetébe. Megismerjük pl. Gutenberg szerszámait, a szedési módszereket, a különböző, idővel oly jelentősen változó sajtó-típusokat, megtudjuk, hogyan ké-szül a papír stb.

Emellett a könyvfejlődés esztétikai ré-sze sem vész el. Külön fejezeteket szen-tel a könyvillusztrációnak és a könyvkö-tésnek. Sajnos, a fametszés és fémmet-szés eljárásait csak igen röviden ismer-teti, de bő anyagot nyújt az évszázados könyvillusztrálásról és fejlődéséről egé-szen napjainkig.

A könyv legérdekesebb része talán az utolsó fejezet, amely a könyvkeresked-elemmel foglalkozik. Ez a téma ilyen összefoglalóan teljesen hiányzik a ma-gyar szakirodalomból. Róma idejétől nap-jainkig foglalja össze röviden a fejlődést, amelyből sok érdekes kulturhistóriai adatot tudunk meg.

A könyv igen gazdag illusztrációkban. Sok szövegekőzti képe könnyíti érthető-ségét és néhány színes reprodukciója emeli vonzóerejét.

Függelékében egy 65 lapos ismertetést találunk technikai kérdésekről. Kitűnő gondolat! A szedés, nyomtatás, a könyv-illusztrálás, az autotípia, az offsetnyomás és mélynyomás különböző eljárásait ismer-jük meg, amelyek a szakemberek ki-velével mindenki számára ismeretle-nek.

A könyvet másféloldalas irodalmi ösz-szefoglalás fejezi be, amelyben a magyar alapvető munkákon kívül megtaláljuk a legújabb német, angol, orosz, cseh és francia irodalmat is.

A könyv gondolata Tevan Andor lelkében született meg, de már nem láthatott napvilágot életében. Keleti Artur, Tevan régi munkatársa, a békéscsabai nyomda irodalmi kiadványainak művészi és hozzáértő irányítója vette át a munka befejezését. A hátrahagyott hasábkot rendezte, kiegészítette, képanyaggal látta el. Munkája a régi munkatárs emlékének szól, a Tevan nyomda iránti szeretetének szép bizonyítéka. (Scheiber Mária)

V. A. Popov

A REPÜLŐGÉP

Katonai Könyvkiadó. 103 old. Ára 4,50 Ft.

Régen került az olvasó kezébe könyv, amely ilyen világos, mindenki által érthető módon ismertetné napjaink egyik legfontosabb közlekedési eszközét, a repülőgépet, mint Popov munkája. A tökéletes érthetőség a jó stílusnak, tehát a fordítónak is köszönhető. Sajnos, neve nem szerepel a munkán, éppúgy, mint az előző szerzőé sem, pedig mindkettő megérdemelné a legteljesebb elismerést.

A cári önkényuralom idején Oroszországban a repülés és a repülés tudománya nem fejlődhetett ki úgy, ahogyan azt az élet megkövetelte. A *Nagy Októberi Szocialista Forradalom tette lehetővé, hogy a nép alkotóereje teljes mértékben kibontakozhassék, s így volt lehetséges, hogy a szovjet légierő a hitleristák légierejének kezdeti számbeli és minőségi fölényét is legyőzze.*

A könyv részletesen ismerteti a léghajó, a helikopter és a repülőgép részeit, szerkezetét, a repülés elvét, az egyes részek szerepét és működését. Külön fejezet foglalkozik a hajtóműberendezéssel, a motorok szerkezetével, a légsavarral, majd a legmodernebb hajtóművel, a sugárhajtóművel. A IV. fejezetet a szerző az eredő légerők ismertetésének szánta, majd ismerteti a műrepülés figuráit, és a pilóta teendőit a műrepülés során. Az utolsó fejezet a repülőgép legnagyobb teljesítő-képességeiről szól.

Popov mondanivalóit jól szerkesztett, kevésvonalú, könnyen áttekinthető rajzok teszik tökéletesen érthetővé. (A könyvön a rajzoló neve sem szerepel.) Aki a laikusok számára bőségesen elegendő ismeretekre akar szert tenni a repülőgépről, ezt a könyvet aligha nélkülözheti. (K. E.)

BUDAPESTI ÚTMUTATÓ

Összeállította: Király Elemér

Műszaki Könyvkiadó. 540 old. Ára 30,— Ft.

Soha annyi utca nevét nem változtatják meg (gyakran indokolatlanul és feleslegesen), mint az utóbbi években, úgy, hogy ez az évről évre megjelenő vastkos kis kötet egyre nélkülözhetlenebbé válik, nemcsak az utazóközönség, hanem a tősgyökeres pestiek számára is.

Az útmutató közel 480 oldalon abszorrendben tartalmazza Nagy-Budapest összes utcáit, feltünteti a régi utcaneveket, a kerületet, a kerület régi községnevét és útbaigazítja az olvasót, hogy a keresett házszámot mely közlekedési eszközzel, milyen útvonalon érheti el. Felsorolja a város közlekedési gócpontjait, majd a villamosok, autóbuszok, elővárosi vasutak (azelőtt HÉV), a MÁV Nagy-Budapesten belüli útvonalait és menetrendjét ismerteti.

A hasznos kis kötetet telefonszámokkal is ellátott közérdekű címjegyzék és Nagy-Budapest közlekedési vonalainak térképe egészíti ki. (Á. L.)

Pomogáts Béla—
Szakmány László—
Tamási Zoltán

LAKBERENDEZÉSI STÍLUSISMERETEK

Műszaki Könyvkiadó. 204 old. Ára 8,— Ft.

A bútorok nemcsak az ember kényelmét, hanem esztétikai igényeinek kielégítését is szolgálják és művészi kialakításukból a kor emberének ízlésére, társadalmi és anyagi viszonyaira is következtethetünk.

A könyv három fejezetre oszlik, amely az ókor, a középkor, valamint az újkor és a legújabb kor bútorművességét és stíluskorszakait tárgyalja. Ismerteti a bútorművességgel kapcsolatos főbb iparművészeti ágak, nevezetesen az anyag- és üvegművesség, ötvösség és szőnyegszövés fejlődését is. A szerzők mindenütt kiemelik a magyar vonatkozásokat.

A leíró részt hasznosan egészítik ki a név- és tárgymutatók, amelyek nem egyszerű felsorolások, hanem a fogalmak meghatározását is adják. (Á. L.)

Csepregi Pál

A SZŐLŐ METSZÉSE

Mezőgazdasági Könyvkiadó, 163 old. Ara 14,50 Ft.

A szerző a legelemibb tudnivalókon kezdi, majd ismerteti azt az évezredes folyamatot, amíg a vadon, szertelenül növekedő, fákra, sziklákra kúszó növényt az ember megnemesítette és kultúrnövényé szelídítette. A szőlőnövény bevonása a kultúrnövények sorába, még ma is tart. A Szovjetunió területén vadon élő amuri szőlő 7—11 mm átmérőjű bogói 17—22 mm-essé nagyobbodtak, cukortartalma 10—13 súlyszázalékról 19,8 súlyszázalékra emelkedett, míg savtartalma 17,6 ezrelékről 13,3 ezrelékre csökkent a termesztésbe vonva alig néhány év alatt.

A könyv részletesen foglalkozik a metszéssel, a tőke megiffjításával, a legkedvezőbb megterheléssel és ismerteti a nálunk elterjedt különböző művelésmódokat. Igen jelentős Csepregi könyvének az a része, amelyben az elaprózott, gépesítésre alkalmatlan szőlők nagyüzemi átállításáról ír, mert ez hazánkban napirenden levő téma. (K. E.)

Prohászka Ferenc

SZŐLŐ ÉS BOR

Mezőgazdasági Könyvkiadó, 270 old. Ara 13,— Ft.

A könyv különösen a *szőlőtermelés* körüli tudnivalókban gazdag. Felsorolja a különböző szőlőfajtákat, megjelöli mindegyiket, hogy milyen bort ad, vagy megjegyzi, hogy inkább csemegeszőlőként kell értékesíteni.

Igen értékes a könyvnek az a része, amely a szaporítóanyag termelését ismerteti és az, amely a tőkehiány pótlására és a tőke átoltására használatos módszerekkel foglalkozik. Ír a szőlő telepítéséről, részletesen taglalja a különböző talajnevek előnyeit és hátrányait a szőlőtelepítésben, a szőlőfajta kiválasztásának jelentőségét. Tájékoztat az új telepítés szőlő adózásáról. Szól a terület rendezéséről, a trágyázásról, a forgatásról, a szaporítóanyag előkészítéséről, majd a telepítés elvégzéséről, végül az új telepítésű szőlő első évi kezeléséről, a szőlő betegségeiről, az ellenük való védekezésről.

Prohászka ezután a bor kezeléséről, megengedett javításáról, a borbetegségekről és javításukról ír, majd havi felsorolásban közli a szőlő és a bor körüli teendőket. Aki a szőlőről és borról átfogó képet akar kapni, Prohászka könyvét alig nélkülözheti. (K. E.)

A MAGYAR BALETT TÖRTÉNETÉBŐL

Művelt Nép. 320 old. Ara 31,— Ft.

»A magyar balett keletkezése, fejlődése sajátos jelenségek sorozata, amely összefügg társadalmunk, politikai és gazdasági életünk más népektől eltérő történetével, ugyanakkor azonban vonatkozásban van a balett általános történetével is« — írja a bevezetésben Váilyt Rózsa. Jóllehet a kötet címében szerényen utal a tartalom szemelvényes jellegére, mégis elvártuk volna, hogy ezek az említett sajtóságok és összefüggések kidomborodjanak. A kötet azonban adós marad ezzel, mint ahogy még nagy vonásokban sem vázolja fel a balett, illetve a táncművészet elvi kérdéseit; esztétikai alapvetés nélkül pedig minden művészettörténeti munka légüres térben mozog. Az esztétikai alapvetés hiányának elsősorban a nagyközönség — akinek a kötet íródott — látja kárát. Az elvétve felbukkanó esztétikai szempontok sematikusak, a szerzők megelegszenek a formalizmus és dekadencia, illetve a realizmus fogalmának tartalmatlan emlegetésével. Jóllehet a tanulmányok tárgya a színpadi táncművészet, a kutatók szót sem ejtenek a színpadi előadás sajátos problémáiról, meg sem kísérik hazai történetének legalább felvázolását, vagy a képdokumentáció módszeres bemutatását. A mellékelt képanyag semmiféle vonatkozásban nem áll a szöveggel.

Önkényesnek tűnik, hogy a tanulmány-sorozat a magyar balett történetét 1825-tel kezdi. A bevezető céloz ugyan a feudális korszak színpadi táncművészetére, de a továbbiakban adós marad bemutatásával.

Kétségtelen, hogy a táncművészeti kutatás csekély forrásanyaggal rendelkezik és csak kis lépésekkel haladhat előre s ezért nyereségnek kell tekintsük, hogy a kötet hat szerzője a magyar balett öt korszakának (reformkor és szabadságharc, abszolutizmus és kiegyezés, a 19. század vége, a két világháború közötti és végül a felszabadulás utáni időszak) legalább szemelvényes dokumentációs anyagát össze tudta gyűjteni. A kötet közreadását azonban ebben a formájában — a nagyközönség szempontjából — elsieltetnek érezzük. A szakkutatók azonban jó hasznát vehetik. A tánc- és balettművészet mind szélesebb körben válik kedvelté, ezért ugyancsak szükség lenne egy népszerű, a magyar színpadi táncművészetről írott esztétikai és történeti összefoglalásra. E megírandó munkához a jelenlegi kötet jó alapanyagnak szolgálhat. (Bojár Iván)

Simon Blanka

HÁZI MINDENTUDÓ

Művelt Nép Könyvkiadó.

184 old. Ara fve 10,—, kve 13,— Ft.

Már régóta hiányzott olyan útmutató, mely különösen a fiatal dolgozó házastársak berendezkedését, háztartásának megszervezését segíti jó tanácsaival. Ez a mű tehát az otthon felszerelésének, a lakás beosztásának, gondozásának, a konyhai költségvetésnek, a takarékoságnak és egyéb háztartási gondoknak tárgyalásán kívül igen sok hasznos ismeretet ad a táplálkozás, az öltözködés köréből, valamint a kézimunka, játékkészítés, házi barkácsolás, stb. területéről is. A könyv utolsó részei egy betűrendes háztartási lexikon szerepét töltik be, amelyben a legkülönbébb kérdésekre válaszol a szerző, például az egyes használati tár-

gyak tisztításától kezdve, az epeszappan házi készítéséig. Szerintünk helyesebb lett volna ezeket a tudnivalókat is rendszerezve (tárgyköri csoportosításban) tárgyalni és az eligazodást inkább megfelelő betűrendes mutatóval könnyíteni meg.

A szerző már 1946-ban készített egy hasonló című és tartalmú munkát, amelyet 1950-ben teljesen indokolatlanul kivontak a közművelődési könyvtárak állományából. A régi kiadás és az új között az eltelt tíz év következtében elkerülhetetlen frissítéseken kívül, mindössze két fejezet kicserélése a különbség. Azt hisszük azonban, hogy a kihagyott részek (kozmetikai jó tanácsok és gyermeknevelési stb. tudnivalók) feláldozása nem volt helyes, hiszen a helyettük feldolgozott új anyag (pl. a táplálkozás, öltözködés kérdései) más jó kiadványokban is megtalálható.

Az érdekes, tanulságos könyvet első-sorban fiatal házasoknak ajánljuk.
(G. Gy.)

ESEMÉNYNAPTÁR

1941. augusztus 4-én halt meg Babits Mihály költő és műfordító.

Babits Mihály összegyűjtött munkái, Bp. 1933—39. Athenaeum. I—X. kötet; —: Amor sanctus, Bp. 1948. Officina. 246 old.; —: Jónás könyve, Bp. 1947. Nyugat. 29. lap; Babits emlékkönyv (szerk. Illyés Gyula), Bp. 1941. Nyugat. 311 old.; Kárpáti Aurél: Babits Mihály életműve, Bp. 1941. Athenaeum. 72 old.; Magyar irodalomtörténet, Bp. 190—197. old.

1921. augusztus 7-én halt meg Riedl Frigyes irodalomtörténíró.

Riedl Frigyes: Arany János, Bp. 1920. Pallas. 375 old.; —: Madách, Bp. 1933. Egyetemi. 128 old.; —: Vörösmarty Mihály élete és művei, Bp. 1937. Egyetemi. 194 old.; —: Poétika, Bp. 1933. Franklin. 204 old.; —: A magyar dráma története, Bp. 1939—40. I—II. köt. Egyetemi. 172, 184 old.; Gyenes István: Riedl Frigyes, Bp. 1937. 88 oldal.

1921. augusztus 7-én halt meg Alekszandr Alekszandrovics Blok szovjet költő.

Blok, Alekszandr: A tizenkettő (ford. Lányi Sarolta), Berlin, 1923. 61 old.; Tyimofejev, L. I.: A szovjetország irodalom története, Bp. 1951. 191—194. old.

1871. augusztus 11-én született Heltai Jenő író.

Heltai Jenő: Öt mesejáték I—IV. kötet, Bp. 1955. Szépirodalmi; —: Álmodó háza, Bp. 1945. Új Idők. 332 old.; —: Kiskirályok, Bp. 1955. Szépirodalmi. 207 old.; —: Jaguár, Bp. 1954. Szépirodalmi. 180. old.; —: Ötven elbeszélés, Bp. 1956. Új Idők. 358 old.; —: Szerelem és vidék, Bp. 1947. Cserépfalvi. 61 old.; —: Talált pénz, Bp. 1951. Szépirodalmi. 158 old.

1831. augusztus 23-án halt meg Kazinczy Ferenc író, nyelvújító.

Kazinczy Ferenc összes munkái, Bp. 1879—80. Aigner; —: Fogságom naplója (bev. és sajtó alá rend. Tolnai Gábor), Bp. 1951. Szépirodalmi. 177 old. —: Pályám emlékezete (sajtó alá rend. és a jegyz. írta Orosz László), Bp. 1956. Magvető. 281. old.; Kazinczy világa (szerk. Vajthó László), Bp. 1931. Egyetemi. 190 old.; Négyessy László: Kazinczy pályája, Bp. 1931. Magy. Tud. Akadémia. 170 old. Magyar irodalomtörténet, Bp. 1950. 186—196. old.

1871. augusztus 27-én született Theodore Dreiser amerikai író.

Dreiser, Theodore: Amerikai tragédia (ford. Németh Andor), Bp. 1956. UMK. 926 old.; —: Omló bástya (ford. Szinnai Tivadar), Bp. 1950. Dante. 156 old.; —: A dollár uralma alatt (ford. Gábor György), Bp. 1951. Szépirodalmi. 176 old. Lutter Tibor: Theodore Dreiser (Szabad Nép, 1955. XII. 28. 4. old.)

1906. augusztus 27-én halt meg Thury Zoltán író.

Thury Zoltán: Éjjel, Bp. 1952. Szépirodalmi. 260 old.; —: Egy arany, Bp. 1950. Szépirodalmi. 352 old.; —: Emberrablók, Bp. 1949. Szikra, 106 old.

Az Országos Műszaki Könyvtár a Magyar Tudományos Akadémia Közlekedéstudományi Főbizottságának jubileumi ülésére elkészítette azoknak a külföldi közlekedési tárgyú, vagy közlekedési kérdésekké is foglalkozó, de más tárgykörű folyóiratok címjegyzékét, amelyeknek 1945 utáni évfolyamai a könyvtárban fellelhetők. (OMK)

„A MŰSZAKI IRODALOM, mint az újítások forrása” című pályázat beküldési határideje 1956. augusztus 31. A pályázatot a Műszaki Könyvtárnak adnak (Bp. V., Bajcsy Zs. út 22. I. em. tel.: 112—443) kell küldeni, ahol szükség esetén felvilágosítást is adnak. (Műszaki Kk.)

A SZOMBATHELYI MEGYEI KÖNYVTÁR által készített „Fejlődéstörténeti kiállítás”-nak tíz nap alatt több mint ezer látogatója volt. A kiállítást a nagy érdeklődésre való tekintettel a tervezett két hét helyett egy hónapig tartják nyitva, majd a járási könyvtáraknál is megismélik. (T. J.)

A MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT a szombathelyi Megyei Könyvtárban megalapította Vas megyei csoportját. A Társulaton a megye kutatói, történészei működnek. Védőtanácsokat a könyvtár olvasótermében rendezik. A kutatók részt vesznek a megye könyvtárügyi tanácsának munkájában is, azonkívül segítséget nyújtanak a tájékoztató szolgálatnak és a könyvtár tájanyagának feldolgozásában is segítkeznek. (T. J.)

IZSÁK KÖZSEG területén hat. fiókkönyvtár működik. A könyvtáros a nyári időt használja fel, hogy a fiókkönyvtárak állományát kicserélje. Sajnos az állomány oly kevés, hogy az olvasók igényeit alig tudja kielégíteni. Czihák József könyvtáros az Állami Gazdaság Könyvtárát is kezeli — társadalmi munkában —, hogy minél több könyvet adhasson a dolgozó parasztság kezébe.

„A falusi Könyvtárak munkája a mezőgazdasági irodalommal kapcsolatban” a címe Z. Dafinov könyvének. A bolognai szerző értékes tanácsokat ad ebben a 72 oldalas munkájában a falusi könyvtárosoknak, hogyan tegyék teljesebbé könyvtárak állományát. Külön foglalkozik a mezőgazdasági irodalom népszerűsítésének kérdésével is. (Csittáliste)

VAS MEGYE tanácsa 10 000 forintot juttatott a nemzeti és népkönyvtárainak német és délszláv nyelvű irodalmi művek beszerzésére. (T. J.)

„LEGKEDVESEBB SZOVJET KÖNYVEM (IRÓM)” a címe annak a pályázatnak, amelyet a szombathelyi Megyei Könyvtár Berzsenyi Dániel Irodalmi Köre az MSZT Vas megyei elnökségével közösen hirdetett meg. Már eddig is számos pályázat érkezett a könyvtárhoz. Eredményhirdetés augusztus 20-án lesz. Nagy érdeklődés nyilvánult meg a szombathelyi olvasók körében a Megyei Könyvtár „Vers-rejtvénye” iránt is. (T. J.)

A kiadványok nemzetközi cseréjével kapcsolatban értekezletet hívott össze az Unesco ez év februárjában, Párizsban. A résztvevők egyhangúlag támogatják a már meglevő nemzetközi kiadványcsere egyezménynek kiegészítésére vonatkozó javaslatot, mely még inkább megkönnyíti majd a cseereakciókat. (Bulletin de l'Unesco)

A costaricai könyvtárosok szövetsége májusban könyvtárosnapokat rendezett. Ebből az alkalmából megvitatták az iskolai- és gyermekkönyvtárak szervezetét, a katalogizálási rendszert és a könyvtárak olvasó-szolgálatának kérdésait a gyermekek számára. (Bulletin de l'Unesco)

Az angol királynő nyitotta meg a Skót és Edinburgh-i Nemzeti Könyvtár új épületét. A könyvtárat 1682-ben alapították, hetven évvel a British Múzeum Könyvtára előtt. (Manchester Guardian)

Az Országos Széchényi Könyvtár keszthelyi Helikon Könyvtára Liszt Ferenc halálának 70. évfordulója alkalmából emlékkiállítást rendezett. A kiállításon bemutatta a Széchényi Könyvtár Liszt-gyűjteményének emlékeit, közöttük a nemrégiben megvásárolt bécsi Liszt Eduárd-féle hagyaték jelentősebb darabjait. A kiállítás vezette Vécsey Jenő, az Országos Széchényi Könyvtár zeneműtárának vezetője ismertette. (OSZK)

A SATORALJAÚJHELYI Járási Könyvtár 12 társaságadalkodásban létesített termelőszövetkezeti könyvtárat. A könyveknek mintegy fele mezőgazdasági szakkönyv. (N. F.)

A LENIN KOHÁSZATI MŰVEK kulturális osztálya mozgó könyvtárat állított össze. A gyár autója mintegy 200 kötet könyvvel kerest fel a lakótelepeket, bérházakat és így a dolgozók otthonukban válogathatják ki a nekik tetsző szépirodalmi műveket és szakkönyveket. A mozgókönyvtár felkeresi azokat a falvakat is, ahonnan nagyobb számban járnak dolgozni a diósgyőri kohászatba. (N. F.)

A zürichi Központi Könyvtárban lengyel történetészek, akik hazájuk történelmére vonatkozó adatok után kutattak, megtalálták Rosa Luxemburg 1895—1908-ból származó 24 ismeretlen levelet, amelyek fontos adatot tartalmaznak a nemzetközi munkásmozgalom történetének feldolgozásához. (N. F.)

Clara Zetkin Könyvtárát, amelyet 1939. óta a Moszkvati Állami Forradalmi Múzeumban őrzik, a Német Demokratikus Köztársaságnak ajánldékolták. A munkásmozgalom történetének feldolgozásához fontos könyvtár több mint 3000 kötet tartalmaz. (N. F.)

AZ ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR 1956. ELSŐ FÉLÉVI MUNKÁJÁRÓL

Ez év első félévében az Országos Műszaki Könyvtárat 69 220 olvasó látogatta, a múlt év ugyanazon időszakra 55 081 olvasójával szemben. A kölcsönzések száma az elmúlt év 15 313-ról 18 103-ra emelkedett. A félév alatt a helyben olvasott kötetek száma 85 955, azonkívül 54 744 folyóiratot és 7148 fordítást olvastak. Kölcsönzésre került 18 500 kötet könyv és 15 506 folyóirat. A tanulmányozott szabadalmak száma 2 200 000 darab volt.

A Könyvtár műszaki tájékoztatást osztálya 350 irodalomkutatást végzett a félév alatt, 18 815 adattal. A fordítást osztály 32 124 oldal fordított, a megrendelt és kiküldött fordítás másolatok száma pedig 69 053 oldal volt. A fotolaboratórium az első félévben 166 527 mikrofelvételt, 62 301 fotokópiát és 120 824 átdozított készített. (OMK)

A SZTÁLVÁROSI Járási Könyvtár az idén sem felekezett meg a Szalk-szigeten levő 300 személyes üttörőtáborról. Az idén is — éppúgy, mint az elmúlt években — nagyobb mennyiségű könyvet bocsátott a tábor rendelkezésére a legjobb ifjúsági kiadványokból és meséskönyvekből. A sztálvárosi járási Könyvtár azt is terbevette, hogy könyvekkel jutalmazott irodalmi versenyt tart az üttörőtáborban. (Benárd János)

Könyvismertetések és irodalmi cikkek jegyzéke

IDEOLOGIAI-POLITIKAI IRODALOM

Dornemann, Luise: *Jenny Marx*. Magyar Nemzet, júl. 10.
Horárik János: *harca a hierarchia és az egyház ellen az 1841–45. években*. Népművelés, július.

Jensen, Fritz: *Vietnami feljegyzések*. Társadalmi Szemle, 1956. 6–7. sz.

ISMERETTERJESZTŐ, TUDOMÁNYOS ÉS SZAKIRODALOM

Aragon: *Művészetről, művészekről*. Új Hang, július. (Németh Lajos.)
Győrffy István: *Matyó népviselet*. Népművelés, július. (Szutari.)

Győrffy Lajos–Veress Éva: *Turkeve története*. Jászkunság, 1956. 3. sz. (Dr. Bedey Endre.)

Hatvány Lajos: *Igy élt Petőfi III.* Művelt Nép, júl. 29. (Vargha Balázs.)

Horváth János: *Irodalomtörténeti tanulmányok*. Magyar Nemzet, júl. 21. (Lukácsy Sándor.); Művelt Nép, júl. 22.

Kortársak nagy írókról. Művelt Nép, júl. 29.
László Gyula: *Medgyessy Ferenc*. Népművelés, július.

Lesznai Lajos: *Mozart élete*. (Megjegyzések egy új Mozart-könyvről.) Magyar Nemzet, júl. 20. (Asztalos Sándor.)

Lőrincze Lajos: *Nyelvművelő*. Széphalom, 1956. 3–4. sz. (H. Kovács Mihály.)

Márkus László: *Guyon Richard*. Élet és Tudomány, júl. 25.

Ráth-Végh István: *Mendemondák és történelmi hazugságok*. Művelt Nép, júl. 10. (Vigh József.)

Simon Blanka: *Házi mindentudó*. Magyar Nemzet, júl. 28.

Székegy népköltési gyűjtemény. Széphalom, 1956. 3–4. sz. (Bogdál Ferenc.)

Tevan Andor: *A könyv évezredes útja*. Esti Budapest, júl. 7. (Bálint Lajos.); Művelt Nép, júl. 22.; Magyar Nemzet, júl. 28.

Vajda Pál: *Magyar tudósok – magyar találmányok*. Magyar Nemzet, júl. 10. (Szalantai Rezső.)

Zerinváry Szilárd: *A Föld fizikája*. Élet és Tudomány, júl. 18. (Róka Gedeon.)

SZÉPIRODALOM

Aszódi Imre: *Forrás fakadt*. Új Hang, július. (Garai Gábor.)

Bernáth Aurél: *Igy éltünk Pannóniában*. (Levelek az olvasóhoz.) Csillag, július; Új Hang, július. (Réz Pál.); Dunántúl, 1956. 17. sz. (Vajda Endre.)

Bihari Klára: *Brigitta nővér*. Irodalmi Újság, júl. 7. (Goda Gábor.); Népszava, júl. 10. (Pál Miklós.); Esti Budapest, júl. 21. (Rákos Sándor.); Művelt Nép, júl. 22.

Bognár Imre: *Egyszerű történetek*. Művelt Nép, júl. 8.

Boldizsár Iván: *Baltoni kaland*. Művelt Nép, júl. 22.

Capek, Karel: *Harc a szalamandrakkal*. Irodalmi Újság, júl. 21. (Komlós János.)

Csanádi Imre: *Erdei vadak, égi madarak*. Irodalmi Újság, júl. 7. (Czibor János.); Magyar Nemzet, júl. 7. (Eörsi István.)

Császár Klára: *Ha már megvirradt*. Széphalom, 1956. 3–4. sz.

Cseres Tibor: *Here-báró*. Esti Budapest, júl. 5. (Illés Jenő.)

Darázs Endre: *Erőd utca*. Csillag, július. (Görgey Gábor.)

Dobozy Imre: *Mindennapi történetek*. Népművelés, július. (Hollós Róbert.)

Dosztojevszkij: *Fehér éjszakák*. Széphalom, 1956. 3–4. sz. (Török István.)

Egri Lajos: *Rözsélang*. Széphalom, 1956. 3–4. sz. (Lázár István.)

Enczi Endre: *Gyógyulás*. Csillag, július. (Végh Ferenc.)

Fábián Zoltán: *Hegedűsöz*. Magyar Nemzet, júl. 21. (Antal Gábor.); Széphalom, 1956. 3–4. sz. (Varga Imre.)

Fekete Gyula: *Ismertősök*. Irodalmi Újság, júl. 14. (Gyurkó László.)

Felsőtiszai népmesék. (Két népköltési gyűjtemény.) Művelt Nép, júl. 15.

Feuchtwanger, Lion: *Goya*. Magyar Nemzet, júl. 5. (Sós Endre.)

Földeák János: *Műveinkben élünk*. Magyar Nemzet, júl. 7. (Illés Jenő.); Művelt Nép, júl. 29.

Füst Milán: *Őszi vadász*. Új Hang, július. (Szabó Ede.)

Gladkov: *Nehéz esztendő*. Művelt Nép, júl. 8. (Antal Gábor.); Népművelés, július. (Lenkei Lajos.)

Goda Gábor: *Panoptikum*. Magyar Nemzet, júl. 7.; Művelt Nép, júl. 10. (Antal Gábor.)

Hemingway, Ernest: *Az öreg halász és a tenger*. Dunántúl, 1956. 17. sz. (Rajnai László.)

Hét tenger éneke. Szabad Nép, júl. 27. (Kéry László.)

Illyés Gyula: *Kézfogások*. Dunántúl, 1956. 17. sz. (Rónay György.)

Jankovich Ferenc: *Csepp a tengerben*. Irodalmi Újság, júl. 28. (Lányi Sarolta.)

Juhász Gyula: *Válogatott versek*. Művelt Nép, júl. 8. (Lukácsy Sándor.)

Juhász János: *Pókhálóban*. Tiszatáj, 1956. 3. sz. (Vajtai István.)

Kanteletár. Magyar Nemzet, júl. 19.

Karinthy Ferenc: *Irodalmi történetek*. Irodalmi Újság, júl. 7. (Devecseri Gábor.); Művelt Nép, júl. 10. (Réz Pál.)

Keszthelyi Zoltán: *Ki versben őriz*. Szabad Nép, júl. 4. (Bóka László.); Művelt Nép, júl. 22.; Csillag, július. (Komlós János.)

Knorre, F.: *Elbeszélések*. Művelt Nép, júl. 29. (Vámosi Pál.)

Kovacsics: *Tűzek és rózsák*. Népművelés, július.

Körössényi János: *Országrontó Gara*. Irodalmi Újság, júl. 7. (Fenyő István.)

Lányi Sarolta: *Őszi kert*. Irodalmi Újság, júl. 7. (Tolnai Gábor.)

Lessing, Doris: *Eldorádó*. Csillag, július. (Hódos György.)

Madarász Emil: *A dohányszinruhá*. Csillag, július. (Gurszky István.)

Mann, Thomas: *Egy szélhámós vallomása*. Népszava, júl. 10. (Pál Miklós.)

Máltskin: *Istenhátamögötti emberek*. Szabad Nép, júl. 12. (Héra Zoltán.)

Molnár Géza: *A szerelmes kislány*. Magyar Nemzet, júl. 21. (Antal Gábor.)

Nyekraszov: *Ki él boldogan Oroszországban*. Csillag, július. (Elbert János.)

Oláh Gábor: *Debreceeni zendülők*. Tiszatáj, 1956. 3. sz. (Tóth Endre.)

Remenyik Zsigmond: *Por és hamu*. Csillag, július. (Hegedűs Géza.); Széphalom, 1956. 3–4. sz. (Juhász Béla.)

Sánta Ferenc: *Téli virágzás*. Irodalmi Újság, júl. 28. (Földes Anna.)

Somjai László: *Viharban*. Tiszatáj, 1956. 3. sz. (Csetri Lajos.)

Somlyó György: *Ablakban*. Új Hang, július. (Abody Béla.)

Szabó Pál: *Most és mindörökké*. Irodalmi Újság, júl. 14. (Varga Domokos.); Széphalom, 1956. 3–4. sz. (Bata Imre.)

Szabó Pál: *Nyugtalan élet III.* Új Hang, július. (Szalai Sándor.)

Székegy népköltési gyűjtemény. (Két népköltési gyűjtemény.) Művelt Nép, júl. 15.

Szemlér Ferenc: *Válogatott versek*. Irodalmi Újság, júl. 14. (Hegedűs Géza.)

Szentiványi Kálmán: *A molnárleány*. Népszava, júl. 17. (Görgey Gábor.)

Szimonov: *Fegyvertársak*. Szovjet Kultúra, július. (Gyertyán Ervin.)
 Tersánszky J. Jenő: *Kakuk Marci*. Széphalom, 1956. 3—4. sz. (Nagy Kálmán.)
 Várnai Zseni: *Egy asszony a milliók közül*. Szabad Nép, júl. 27. (József Farkas.)
 Vészi Endre: *Csillagterkép*. Szabad Nép, júl. 4. (Illés Jenő.); Magyar Nemzet, júl. 28.

IFJÚSÁGI IRODALOM

Csanádi Imre: *Négy testvér*. Irodalmi Újság, júl. 14. (Tóth Sándor.)
 Földes Péter: *Az ibolyaszínű fény*. Irodalmi Újság, júl. 28. (Rejtő István.)
 Gergely Márta: *Kiesi a bors*. Irodalmi Újság, júl. 14. (Szögyi Zsuzsa.)
 Hajnal Anna: *Madáretető*. Irodalmi Újság, júl. 14. (Tóth Sándor.)
 Kántor Zsuzsa: *Rüggycske*. Művelt Nép, júl. 10.
 Komjáthy István: *Mondák könyve*. Dunántúl, 1956. 17. sz. (Géczy József.)
 Kormos István: *Mese Vackorról, egy pisze kölyökmackóról*. Irodalmi Újság, júl. 14. (Tóth Sándor.)
 Kőszegi Imre: *A diákszávad becsülete*. Népszava, júl. 17. (Lukácsy András.)
 Németh Imre: *Az ősi szó nyomában*. Irodalmi Újság, júl. 21. (Végh Ferenc.); Népművelés, július (Bogáti Péter.)

IRODALMI CIKKEK

G. B. Shaw-ról: — Benedek Marcell: *A százéves G. B. Shaw*. Szabad Nép, júl. 26. — Gyárfás Miklós: *G. Bernard Shaw*. Magyar Nemzet, júl. 26. — Ungvári Tamás: *Emléksorok G. B. Shaw-ról*. Népszava, júl. 26. — Kárpáti Aurél: *A százestendős Bernard Shaw*. Irodalmi Újság, júl. 28. — Gárdus János: *George Bernard Shaw életműve*. Széphalom, 1956. 3—4. sz.
 Haász Károly: *A könyvkiadás jövő évi tervel*. Magyar Nemzet, júl. 3.
 Hatvani Lajos: *Bródy Sándor esete »Sándor bácsival«*. Csillag, július.
 Herman István: *Lobogóknak: József Attila*. Csillag, július.

Móricz Virág: *Móricz Zsigmond lakásai*. Csillag, július.
 Vas István: *Babits lakása*. Csillag, július.
 Somlyó György: *A költészet évadat*. Csillag, július.
 Rényi Péter: *Heine két verséről*. Csillag, július.
 Ignác Rózsa: *A műfordító emberi és írói haszna*. Irodalmi Újság, júl. 7.
 H. Tóth Imre: *Új Péter, a Nagykunság poétája*. Jászkunság, 1956. 3. sz.
 Sós Endre: *A Villon-kérdés feltámadása*. Magyar Nemzet, júl. 13.
 Rónai Mihály András: *Erdős Renée 1879—1956*. Irodalmi Újság, júl. 14.
 Földes Péter: *Még nagyobb felelősséggel!* Irodalmi Újság, júl. 14.
 Gellért Gábor: *A mai angol irodalom és a mai magyar szerkesztő*. Magyar Nemzet, júl. 14.
 Barta András: *Ajni*. Esti Budapest, júl. 13.
 Abódy Béla: *Hagyomány és távolat Juhász Ferenc költészetében*. Dunántúl, 1956. 17. sz.
 Fábrián István: *Nyugati kép a mai világirodalomról*. Dunántúl, 1956. 17. sz.
 Antal László: *Thomas Mann*. Dunántúl, 1956. 17. sz.
 Csorba Zoltán: *Tóth Ede*. Széphalom, 1956. 3—4. sz.
 Rónai Mihály András: *Ady Párizsa*. Magyar Nemzet, júl. 15.
 Dobossy László: *Fábry Zoltán igaza*. Esti Budapest, júl. 14.
 Gogolak Lajos: *A klasszicizmus*. Népművelés, július.
 Gergely Mihály: *Az írók igaz barátai*. Népművelés, július.
 Kónya Lajos: *A vers*. Népművelés, július.
 Hogyan készül a Világirodalom Klasszikusai sorozat? Esti Budapest, júl. 16.
 Mindnyájunk ügyéért. Irodalmi Újság, júl. 21.
 Jászberényi József: *A Szépirodalmi Könyvkiadó jövő évi tervéről*. Irodalmi Újság, júl. 21.
 Fenyvesi István: *Zalka Máté és a szovjet írókörtársai*. Tiszatáj, 1956. 3. sz.
 Tabéry Géza: *Emlékezés Juhász Gyulára*. Tiszatáj, 1956. 3. sz.
 Veres Péter: *Ahogy én látom...* Irodalmi Újság, júl. 28.
 Sós Endre: *A magyar novella problémái*. Magyar Nemzet, júl. 29.
 Almási Miklós: *A közelmúlt magyar novellái*. Új Hang, július.

Osszeállította: Bán Gézné

— Így sose kap könyvet kislány, ha nem áll sorba.
 — Nem is kell, csak itt van randevüm...

AMIKOR THOMAS MANN KÖNNYEZETT...

A newyorki Daily Worker idézi Bernard Shaw és Thomas Mann véleményét a mozirol. A két vélemény egymással. Shaw gyűlölte a hollywoodi filmeket, és csak Chaplin és Harold Lloyd komikus tehetségét ismerte el. Thomas Mann viszont kedves szórakozásai közé számította a mozit és bevalotta, hogy nincs olyan rossz film, amit ne élvezne, mert míg szerinte »a művészet levegője mindig hűvös és kimért«, a filmek rendszerint érzelmesekek, sekélyesek, de éppen ezért emberiek — írta Thomas Mann és őszintén elismerte, hogy egy-egy szentimentális búcsúzási jelenetnél gyakran törölt ki könnyet a szeméből. (Daily Worker.)

AZ AUGUSZTUSBAN MEGJELENŐ KÖNYVEK JEGYZÉKE

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ÉS ISMERETTERJESZTŐ MŰVEK

Lenin Műveinek 34. kötete. Kötve — —	18.—
Képes Tamás: A francia szakszervezeti mozgalom a II. világháború után. Füzve	7.—
Fogarasi Béla: Tudomány és szocializmus. Kötve	50.—
Kiss Artur: A néptömegek és a személyiségek történelmi szerepéről. Füzve	6.—
Elekes Lajos: Mátyas és kora. Kötve —	13.50
Ligeti Károly élete és tevékenysége. Kötve — — — — —	20.—
Magyar-orsz történelmi kapcsolatok. Kötve	49.50
Farkas József: A bizonyítás alapkérdései a magyar polgári perben. Füzve	32.50
Gyermekintézmények társadalmi ellenőrzése. Füzve — — — — —	4.—
Nagy László: A dolgozók anyagi felelőssége. Füzve — — — — —	25.—
Példatár az állami erdőgazdaságok kötelező számlakeretének alkalmazásához. Füzve — — — — —	11.—
Példatár a kötelező általános mezőgazdasági számlakeret használatához. Füzve — — — — —	14.50
Bajcsay Pál: Közönséges differenciálegyenletek. Füzve — — — — —	18.—
Jelzésátvitel áramkörökbe. Füzve — —	15.—
Csűrös Zoltán: Műanyagok. Kötve — —	68.—
Erdely László: Bevezetés a kémiai analízisbe, 2. kötet. Kötve — — — — —	34.—
Flórián Endre: Hullámterjedés. Füzve	12.—
Fontos—Kelen—Márk—Róder: A műszálfeldolgozás technológiája a pamutfonó- és szövőiparban. Füzve — — —	18.—
Kéri Dániel: Negatívjeljárás. Füzve — —	4.50
Mayer István—Mihalik Béla—Wellisch Zsigmond: Gyapjuszövetek hibái. Kötve — — — — —	27.50
Híradástechnikai könyvek ismertetése. Füzve — — — — —	34.50
Somogyi Jenő—Demeter Sándor: A galvanotechnika és a felületnemesítés alapfogalmai. Füzve — — — — —	10.—
A szerelés munkamódszerei. Füzve — —	9.—
Szinyai Jenő—Feledy Béla: Autóok, motorosok túrákonyv. Kötve — — —	36.50
Vermes Miklósné: A készbőr minősítése, készbőr hibák. Füzve — — — — —	18.—
Berzsenyi—Móger—Gonda: A kukorica termesztése. Kötve — — — — —	40.—
Gyárfás József: Nyári és őszeleji talajművelés. Füzve — — — — —	8.50
Ósz Gyula—Szép Iván: Gyakoribb sertésbetegségek. Füzve — — — — —	6.—
Szabó Sándor: A spárga termelése. Füzve — — — — —	6.—
Urbányi László: Általános kémia. Kötve	76.50
Vertse—Tildy: Erdő-mező madarai. Kötve	26.50
Geodéziai kézikönyv. Kötve — — — —	92.—
Iharos Gyula: Féreglábvák. Füzve — —	11.40
Kaszab Zoltán: Felemás lábfejzes bogarak. Füzve — — — — —	15.20
Náray—Szabó István: Szervetlen kémia I. Kötve — — — — —	110.—
Schomburgk: A vadon érverése. Kötve	20.50
Gráf Ferenc: Az anaemiák. Füzve — —	7.50
Gegesi Kiss Pál—Barta Lajos: Diabetes mellitus csecsemő- és gyermekkorban. Kötve — — — — —	75.—
Issekutz Béla: Gyógyszertan és gyógyítás 2. Kötve — — — — —	80.—
Ifj. Tildy Zoltán: Napsütésben. Kötve —	40.—
A helikopter. Füzve — — — — —	3.—
Zsolt Róbert: A Sárga-tengertől a Gyöngy-folyóig. Kötve — — — — —	26.—
Kozocsa Sándor: A magyar irodalom bibliográfiája 1954. Kötve — — — —	50.—
Latin—magyar szótár. Kötve — — —	50.—
Harkai Pál: Mit rajzoljunk a történelemórán. Füzve — — — — —	13.—
Szántó Imre: Helytörténeti kutatások eredménye. Füzve — — — — —	12.—

Fekete Pál: Egy üzemi sportkör élete	4.50
Füzve — — — — —	—
Kós Lajos—Koch Aurél: A bábjáték technikája. Kötve — — — — —	29.50

SZÉPIRODALMI MŰVEK

Jobbágy Károly: Hajnali viadal. Kötve	12.—
Tinodi Lantos Sebestyen válogatott versei. Kötve — — — — —	13.—
Vas István: Teremtett világ. Kötve —	24.50
Forgács István: Vándormadarak. Kötve	10.—
Háy Gyula: A pulykapásztor. Füzve —	3.50
Kalocsai népi játékok. Füzve — — —	4.—
Mikszáth Kálmán—Meskó Barna—Volly István: Szép asszony madara. Füzve	2.50
Nazim Hikmet: Legenda a szerelemről. Kötve — — — — —	13.—
Andrics, Ivo: Vihar a völgy felett. Kötve	26.—
Balzac: Kurtizánok tündöklése és nyomorúsága. Kötve — — — — —	37.—
Batsányi Janos válogatott művei. Kötve	26.—
Croft: Suhog a pálcá. Kötve — — — —	19.50
Csehov: Anna a férje nyakán. Füzve —	4.—
Darvas József: A törökverő. Füzve —	4.—
Ehrenburg: A teremtés második napja. Kötve — — — — —	29.—
Franko: Emberek. Kötve — — — — —	16.50
Gera György: Pokoltánc. Kötve — — —	30.—
K. Grandpierre Emil: Csillagszemű 1—2. Füzve — — — — —	6.—
Kauszer: Öt perccel éjfél előtt. Kötve —	22.50
Karaszlavov: Egy szegény leány szerelme. Kötve — — — — —	24.—
Kedros: Új virág. Kötve — — — — —	16.—
Keszi Imre: Törvényen kívül. Kötve —	11.—
Kopányi György: Szegény ördög. Kötve	16.—
Lengyel József: Kulcs. Kötve — — — —	16.—
Lu Hszin válogatott elbeszélései. Félvásznonkötés 17., egészvásznon —	20.—
Mark Twain: Puddingfejű Wilson. Füzve	6.—
Móricz Zsigmond: Színművek 1—6. Kötvenként — — — — —	25.—
Mörike: Mozart prágai utazása. Kötve	14.—
Nagy Lajos: Válogatott elbeszélései 1—3. Kötve — — — — —	100.—
Nyilin: Probaidó. Füzve — — — — —	3.—
Reményi Béla: Láthatatlan főnök. Kötve	22.50
Rubin Szilárd: Szélvért porták. Kötve —	26.—
Solohov: Új barázdát szánt az eke. Kötve — — — — —	27.—
Szabó István: Lázadó. Kötve — — — —	14.50
Szekeres Károly: Egy bíró naplójából. Kötve — — — — —	14.—
Vajda Albert: Tanuljunk könnyen, gyorsan nevetni. Kötve — — — — —	24.—
Verga: A Malavoglia-család. Kötve —	20.50

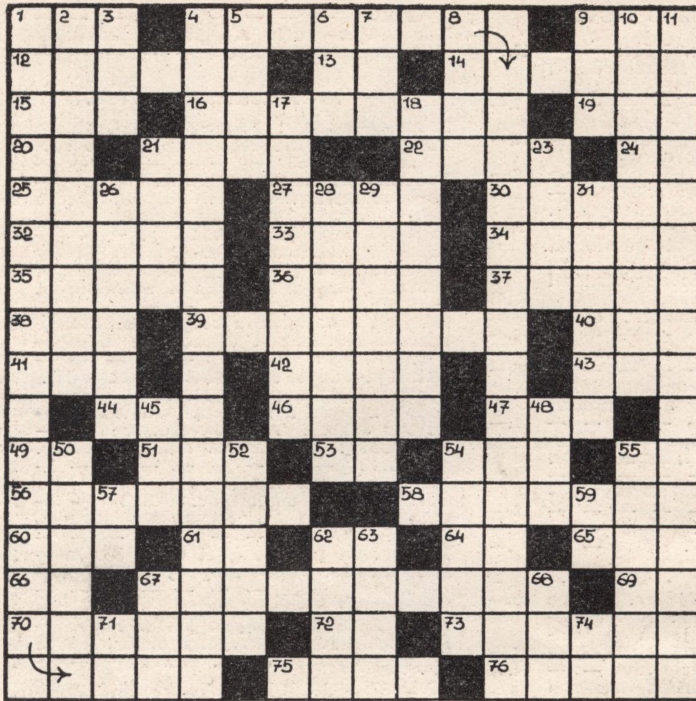
IFJÚSÁGI MŰVEK

Benedek Elek: Többsincs királyfi. Kötve	26.50
Benedek Elek: Világszép nádszálkisaszszony. Kötve — — — — —	26.50
Fesd ki! — — — — —	4.90
Gyermekmérce — — — — —	10.—
Mark Twain: Tom Sawyer mint detektív. Füzve — — — — —	4.—
Móra Ferenc: A dorozsmai varjú. Kötve	18.50
Mozgó állatok — — — — —	12.—
Renn: Trini, az indiánok vára. Kötve —	20.—
Takáts Sándor: Bajvivó magyarok. Kötve — — — — —	21.—
Vidám kirándulás — — — — —	4.90
Vidám napok. Kötve — — — — —	30.—

MŰVÉSZET

Borbíró Virgil—Valló István: Győr városépítéstörténete. Kötve — — — —	90.—
Kopp Jenő: Kisfaludi Strobl Zsigmond. Füzve — — — — —	16.—
Román János: A sárospataki kollégium. Füzve — — — — —	6.—
Vayer Lajos: Rembrandt-mappa — — —	43.—
Verdi válogatott levelei. Kötve — — —	22.—

ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVEK

salt mondja el Németh Imre legújabb könyvében. 17. Kis rágcsló, s még hozzá ahogy itt szerepel, egészen csinos is lehet. 18. Kigyógyítja. 21. Borogyin opera herceg-címszereplője. 23. A Szahil-pusztá hatalmas törzsének neve. 26. Más szóval szelídítő. Jókai egyik regényének címében is előfordul. 28. Palánk. 29. Részekre bontó. 31. A 30. sz. többesszámban. 45. Szláv névvégződés. 48. Enek. 50. Nem ismert. 52. Mely irányba? 54. Török város. 55. Abrosz. 57. Rangjelzés. 59. Meghúzza a ravaszt. 62. Másképpen: Pista. 63. Fontos tápanyag. 67. Francia kártyaszín — kimondva! 68. Örömi Sport Egylet. 71. Sír-dogál — népiesen. 74. Lám.

Beküldendő a vízszintes 4. és a függőleges 1., 4., 11. sz. sorok megfejtése legkésőbb szeptember 5-ig. A cím mellé írjuk: „REJTVENY”.

A hibátlan megfejtést beküldők között szép könyvtalimat sorolunk ki.

Júliusi rejtvenypályázatunk eredménye: Egy falusi nótárius budai utazása. — Fanni hagyományai. — Esopus fabuláinak amatőr kiadása. — Lilla dalok. — Krudy Gyula.

Könyvet nyertek:

Dr. Balázs Károlyné, Sziráki; Benárd János, Szálainvörös; Ery Pál, Budapest; Kelemen Imre, Lengyel; Mike Györgyi, Csurgó; Molnár András és Gábor, Budapest; Praznóczy Iván, Szarvas; Dr. Solymoss Béláné, Szombathely; Varga Sándor, Pápa; Szirmay Walterné, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

VÍZSZINTES:

1. Hírneves belga fürdőhely. 4. Heyerdahl neves norvég etnográfus 101 napos expedíciójának izgalmas története. 9. Tisztítószér. 12. Lárma hallatszék. 13. Helyrag. 14. Egyik végtagunk. 15. Ami a korpékban és a sorokban teljesen azonos! 16. Nem jó minőségű bábubélés. 19. Virág ezen része. 20. Mint 13. sz. 21. Római tizes — kimondva. 22. Pest megyei község. 24. Endrődi Sándor. 25. Balatoni üdülőhely. 27. Hegyben végződő fadarabok. 30. Magasba tartja. 32. Barátságatlan módon távolított el. 33. Mókushoz hasonló emlőssálat. 34. Kiváló tulajdonságokkal rendelkező eggyeljelzője lehet. 35. Tol-

na megyei község. 36. Erekkel von be. 37. Sportöltözék — de ahogy kimondjuk! 38. Zimony egyik fele! 39. Évszázados történet. 40. Oroszlánnév. 41. TSA. 42. Ennivaló. 43. Ausztriai folyó. 44. Rövid női név. 46. Tréfás név. 47. Orsoval Dezső Károly. 49. Te és ő. 51. Tévedések fenntartása mellett. 53. Fordított előd! 54. Becézett női név. 55. Allóvíz. 56. Arra a helyre igyekszik. 58. Az észalkötésainak lényege. 60. Kül ellentéte. 61. Zárszélek! 62. Lekvár. 64. Ellentétes kötőszó a fordítottja. 65. Személyére. 66. Lisztjelzés. 67. Arnyalat. 69. Illés Béla. 70. Becézett női név. 72. Lásd 49. sz. 73. Idegen női név. 75. Igazságot oszt. 76. Más valaki.

FÜGGŐLEGES:

1. A növényvilág érdekességei szerepelnek Cingernek ebben a könyvében, amely a Szovjetunióban már öt kiadásban jelent meg. 2. Benuulás, az élő szervezet valamelyik szerve működésének kiesése. 3. Szájszél. 4. Mechanika, hótan, fénytán, mágnesség, elektromosság és a tudomány sok más ágazatával ismert meg e mű, népszerű módon. 5. Untalan — ami után következik. 6. Klasszikus művészet. 7. Visszafelé hangzó lárma! 8. Gárdonyi Géza vígjátékának címe. 9. Északi férfinév. 10. Az érvényben levő jogszabályok alapján felsorolva. 11. Reguly Antal nagy nyelvtudósunk életét és kutatá-

A KÖNYVTÁROS

A Népművelési Minisztérium lapja — Szerkeszti: a Szerkesztőbizottság — Főszerkesztő: Katona Jenő — Felelős szerkesztő: Zolnay Vilmos — Felelős kiadó: a Lakkiadó Vállalat igazgatója — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285, 221—293 — Terjesztik: Budapestben a Főposta Hírlapterjesztő Üzeme, vidéken helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatalok. Előfizetés: a Posta Központi Hírlap Iroda vállalatánál, Budapest, V., József nádor tér 1., távbeszélő: 180—850. Negyedévi előfizetési díj: 9.— Ft. Csekkzámlaszám: 61 238. Példányszám: 6250